

Utorak, 30. avgust 2005.
Svedok Vojislav Šešelj
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.06 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, možete da nastavite sa glavnim ispitivanjem. Isto tako, molim vas lepo da mi kažete koliko će vam vremena još da vam treba za ovog svedoka?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa trebaće mi najmanje još dva dana, ali ja verujem da ću ova tri dana ove nedelje svakako upotrebiti na glavno ispitivanje.

SUDIJA ROBINSON: Ne dobijam prevod u ovom trenutku.

prevodioci: Prevodioci su bili na pogrešnom kanalu. Izvinjavamo se, časni Sude.

SUDIJA ROBINSON: Molim vas da ponovite to šta ste rekli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa gledajući ove moje beleške, gospodine Robinson (Robinson), ja cenim da će mi biti potrebna ova tri dana da završim glavno ispitivanje gospodina Šešelja.

SUDIJA ROBINSON: Dobro, gospodine Miloševiću. Gospodine Šešelj, molim vas da imate dve stvari na umu zbog prevodioca: nemojte prebrzo da govorite i nemojte preglasno da govorite. Počnite, gospodine Miloševiću.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, mi smo onomad čuli tvrdnju gospodina Najsa (Nice) da je cilj toga šta se događalo bilo uvećanje teritorije, pa mi sad recite, s obzirom da ste vi bili i u Krajini i u Bosni, da li su Srbi u Krajini i u Bosni reagovali na opasnosti koje su im zapretile da bi uvećali teritoriju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, to je apsolutno isključeno. Srbi su reagovali na protivpravno rušenje ustavnog poretka. Ustavni poredak tadašnje Jugoslavije nije dozvoljavao otepljenje federalnih jedinica. Načelno, u opšim načelima Ustava, postojalo je pravo naroda na samoopredeljenje. Smatralo se da je to pravo naroda na ...

SUDIJA ROBINSON: Stanite na trenutak, gospodine Šešelj.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA BONOMI: Ja bih želeo da izrazim svoje mišljenje o tome šta se ovde događa. Naime, brine me da ćemo da potrošimo još tri dana na ovo glavno ispitivanje koje, po mom mišljenju, nije u najboljim interesima gospodina Miloševića. Po mom mišljenju ovo je bilo veoma jednostavno pitanje na koje ste već ranije odgovorili, a sad počinjete ponovo da govorite o ustavnom poretku. To o ustavnom poretku ste nam rekli već nekoliko puta. Kao i mnogi drugi svedoci. Ja vas molim da razmislite da li je ovakva vrsta odgovora od bilo kakve pomoći Pretrskom veću, budući da vam je postavljeno jedno pitanje o činjenicama, pitanje na koje može da se da veoma jednostavan odgovor.

SUDIJA ROBINSON: Postavite drugo pitanje, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, postaviću preciznije pitanje. Gospodine Šešelj, vi ste na jedno od mojih pitanja odgovorili da ste vi lično kad ste bili u Krajini videli barikade, videli situaciju i tako dalje. Da li su u Krajini postavljane barikade da bi se uvećala teritorija ili da bi se ljudi zaštitili od opasnosti koja im je pretila? I molim vas

savim konkretno odgovorite kakve su im to opasnosti tada, kada su postavljali barikade, pretile?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Meni je prvo žao što mi Pretresno veće na vreme nije dostavilo spisak poželjnih odgovora, pa da odgovorim onako kako vi želite. Drugo, moji odgovori su moje mišljenje i moje svedočenje o činjenicama ...

SUDIJA BONOMI: Dozvolite mi da kažem da ovo smatram sasvim neprimerenim. Savetujem vam da pokažete neko poštovanje kada odgovorate na pitanje.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja pokazujem maksimalno poštovanje, ali vi ga ne pokazujete prema meni kao svedoku. I ja ne znam od kud ta vaša nervoza i ljutnja, ona je neprimerena sudiji. Ja ni jednom još nisam pokazao ljutnju ni nervozu ovde, gospodine Bonomi (Bonomy).

SUDIJA ROBINSON: Gospodin Šešelj, samo odgovarajte na pitanja. Hajde da nastavimo.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srbi na području hrvatske federalne jedinice osećali su se egzistencijalno ugroženi. Novouspostavljeni Tuđmanov režim ukinuo im je status konstitutivnog naroda, obnovio stare fašističke ustaške simbole i odmah počeo sa progonom srpskog stanovništva. Srbi su imali jako istorijsko sećanje na Drugi svetski rat i genocid koji su ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, odgovorili ste na pitanje. Sledeće pitanje, molim. Ne treba nam neprestano ponavljanje iskaza koje smo već čuli, gospodine Miloševiću. To nije dobro korišćenje sudskog vremena. Pređite na neku temu koju još niste obradili. O ovim pitanjima ste već mnogo govorili.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle da sad ne govorimo o ustavnopravnim promenama koje su išle na njihovu štetu. Da li je u to vreme bilo veoma jasno, slabo ili tek onako u naznakama izražena pretnja egzistenciji Srba na tim prostorima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Prvo, dolazilo je do mnogih incidentnih situacija u kojima su Srbi bili žrtve. Ja ću vas podsetiti na slučaj Miroslava Mlinara iz Benkovca koji je sasvim nezakonito bio uhapšen i prebijen i jedva je preživio to prebijanje. Takvih slučajeva je bilo bezbroj širom hrvatske federalne jedinice. Zatim, Hrvati ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, odgovorili ste na pitanje. Rekli ste da su bili brojni incidenti. Dakle, prema vašem mišljenju nije se radilo tek o nekoj bleđoj pretnji. Sledeće pitanje, molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, dakle, prema vašem mišljenju bila u pitanju odbrana u svojim kućama, u svojim mestima, a ne neko uvećavanje teritorije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, bila je odbrana svojih kuća i svojih mesta. U mestima na području hrvatske federalne jedinice gde su Srbi živeli kao većinsko stanovništvo i predsednici opština i šefovi policije su bili Srbi i većina Srba je bila u policiji. Nekoliko puta hrvatski policijski specijalci su upadali u ta mesta i otimali naoružanje iz policijskih stanica, da ni policija u tim mestima ne bi raspolagala nikakvim ozbiljnijim oružjem i to su incidenti koji su izazivali ogromno nezadovoljstvo i direktne sukobe između srpskog stanovništva i hrvatskih policijskih specijalaca. Imamo čitav niz mesta u kojima se to dešavalo, zaključno sa Pakracem negde početkom marta 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su ti sukobi sa obe strane imali bilo kakvu naznaku nekakve srpske namere da uvećaju svoju teritoriju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, Srbi jednostavno nisu pokazivali nikakvu volju ni želju da kontrolišu teritoriju na kojoj nisu većinsko stanovništvo. Nisu oni hteli ni bilo kakvo cepanje hrvatske federalne jedinice. Oni su, osećajući egzistencijalnu ugroženost, sprečavali da hrvatski specijalci sa ustaškim fašističkim znamenjima preuzmu kontrolu nad njihovim selima i gradovima, imajući iskustvo Drugog svet-skog rata kada se nešto slično desilo i kad su Srbi bili masovno pobijeni i kad je sproveden genocid nad srpskim narodom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da sada to isto pitanje razmotrimo kada je reč o Bosni i Hercegovini. Da li su postojali bilo kakvi razlozi da može da se zaključi da Srbi u Bosni i Hercegovini reaguju na probleme s kojima su suočeni, da bi uvećali teritoriju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Postojale su dve vrste razloga. Prvi razlog je što je muslimansko političko rukovodstvo formiralo takozvanu "Patriotsku ligu", a ta Patriotska liga je osnovala svoju paravojnu organizaciju, takozvane "Zelene beretke". To je urađeno mnogo pre početka građanskog rata u Bosni i Hercegovini. Drugo, došlo je već do mnogih incidentnih situacija, jedna od njih je oko 1. marta 1992. godine. Prilikom srpske svadbe u staroj srpskoj crkvi u Sarajevu, staroj više stotina godina, jednoj od najstarijih srpskih crkava u Bosni i Hercegovini, održavala se srpska svadba. Grupa Muslimana je tom prilikom ubila oca mladoženje Nikolu Gardovića i to je ono šta je sve Srbe širom Bosne i Hercegovine strahovito alarmiralo. Oni su shvatili šta im se i tu sprema, jer jedan veliki deo Muslimana u Drugom svetском ratu bili su saveznici ustaškog hrvatskog fašističkog režima i učestvovali u njegovim paravojnim fašističkim organizacijama u ustaškom pokretu, koji je predstavljao hrvatsku varijantu SS trupa. SS trupa, a Ustaška nadzorna služba ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, hvala, gospodine Šešelj. Neću da dozvolim ni jedan odgovor koji bude duži od četiri ili pet rečenica i svakom prilikom ću da koristim moje diskreciono pravo u vezi s tim. Gospodine Miloševiću, apelujem na vas da pređete sa uopštenog na konkretno. Ne radi se tu jednostavno o pitanju da li su Srbi trebali na nešto da odgovore, o čemu se govori u ovom pitanju i ovom odgovoru. Ono šta je ovde više relevantno je to da li je bilo koji od tih odgovora Srba vezano sa bilo kojim od incidenata navedenih u optužnici. Zato tražim od vas da se na to koncentrišete. Pređite sa uopštenog na konkretno. Uopšteno govoreći, mi znamo već šta su teze Odrbane. Ali sada treba da vidimo imate li vi dokaza koji će da ospore konkretne incidente koji se navode u optužnici. Sledeće pitanje, molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, ja imam u vidu jednu od glavnih teza gospodina Najsa o kojoj smo razgovarali i onomad, a to je da je namera bila uvećanje teritorije. Ovo šta se događalo ... A ja hoću da pokažem da je to apsolutna besmislica, ta tvrdnja gospodina Najsa je apsolutna besmislica. Evo, gospodine Šešelji, da li vam je poznat Kutiljerov plan (Cutileiro Plan)?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su, samo da vas pitam, da li su Srbi prihvatili taj Kutiljerov plan?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srbi su prihvatili Kutiljerov plan i Kutiljerov plan je napravljen po instrukcijama Evropske zajednice (European Community), tadašnje Evropske zajednice i zasnivao se na teritorijalnoj podeli Bosne i Hercegovine na tri osnovna kantona, na osnovu etničke strukture stanovništva po popisu iz 1991. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je poznato, gospodine Šešelji, da je po tom Kutiljerovom planu Srbima trebalo da pripadne oko 44 posto teritorije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, otprilike tako, da li 43 da li 44, ne mogu vam precizno reći, ali ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, oni su prihvatili manju teritoriju nego što je kasnije Dejtonskim sporazumom (Dayton Accord) to regulisano?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, svi su to prihvatili, Srbi i Muslimani i Hrvatki.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sada da vas vratim na ovo pitanje. Da li je to nešto šta pokazuje da nikave namere nisu imali da uvećavaju teritorije, već su prihvatili ono šta im je predložila Evropska unija (European Union) u licu svojih pregovarača i tima koji je predvodio ...

SUDIJA ROBINSON: Stanite, to je sad već sugestivno pitanje. To nije primereno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, odgovorili ste na pitanje da su prihvatili onda 44 posto. Kakav je odnos vaš bio prema Kutiljerovom planu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: I ja lično sam podržao taj plan i Srpska radikalna stranka kojoj pripadam. Mi smo se zalagali za varijantu da Srbi zadrže status konstitutivnog naroda u Bosni i Hercegovini, ostala Bosna i Hercegovina u Jugoslaviji ili ne ostala. Najvažnije je bilo da Srbima niko ne dira taj status konstitutivnosti. Međutim, odmah nakon prihvatanja Kutiljerovog plana, Evropske zajednica je jednostrano priznala nezavisnost Bosne i Hercegovine i, posle toga, Muslimani su odmah otkazali Kutiljerov plan. A ja ću vas podsetiti, Kutiljerov plan je proklamovan, čini mi se, u Sarajevu negde oko 18. marta 1992. godine. A već 6. aprila, slučajne li koincidencije, na godišnjicu bombardovanja Beograda od strane Hitlera (Adolf Hitler) u Drugom svetskom ratu, priznata je nezavisnost Bosne i Hercegovine. I Muslimani više nisu hteli Kutiljerov plan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, kakva saznanja imate o tome kakav je bio odnos drugih političkih partija i grupacija u SRJ i Bosni i Hercegovini prema tom planu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Koliko se ja sećam, nijedna politička partija ili politička institucija nije odbijala Kutiljerov plan, dok ga Muslimani nisu otkazali posle proglašenja Bosne i Hercegovine. Čak se desilo nešto drugo ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, hvala, odgovorili ste na pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta se desilo uz to, gospodine Šešelji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Desilo se čim je negde oko 18. marta, nisam siguran oko datuma, prihvaćen od svih strana Kutiljerov plan, da su Srbi i Muslimani počeli međusobno da prepuštaju kontrolu nad policijskim stanicama u mestima koja su pripadala jednom kantonu ili provinciji, kako je to nazivano. A kad su Muslimani otkazali Kutiljerov plan, onda su pokušali na silu da povrate neke od tih policijskih stanica koje su prethodno predali Srbima, jer su bile na teri-

toriji koja je bila predviđena za taj srpski kanton. I tu je već došlo do incidentnih situacija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je već proleće 1992. godine.
SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je april mesec 1992. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Maločas ste pominjali ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, predviđam da će vas vrlo skoro prevodioci zamoliti da usporite. Svakako pravite pauzu između pitanja i odgovora. A vi, gospodine Šešelj, govorite prebrzo. Nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste maločas u jednom od odgovora pomenuli formiranje Patriotske lige, odnosno vojne organizacije Muslimana koja je bila u funkciji oružanih sukoba. Da li vam je poznato da je 31. mart 1991. godine, znači datum koji čitavu godinu dana prethodi oružanim sukobima i danas praznik u Muslimansko-Hrvatskoj Federaciji i kao Dan Patriotske lige?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Poznato mi je to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sada mi recite kakav je bio vaš odnos prema Vens-Ovenovom planu (Vance-Owen Plan)?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srpska radikalna stranka i ja lično smo bili protiv prihvatanja Vens-Ovenovog plana. Vi ste taj plan podržali kao predsednik Republike Srbije, podržala ga je i vlast u Srbiji i Saveznoj Republici Jugoslaviji, međutim plan je odbacila Republika Srpska, a mi smo protiv plana bilo jer je po njemu Bosna i Hercegovina podeljena na devet kantona i poseban status Sarajeva kao deseti kanton ili kao distrikt, nije sad bitno, ne mogu precizno da se setim, tri kantona su bila predviđena sa srpskom većinom, tri sa hrvatskom i tri sa muslimanskom. Za Srbe je problem bio što između ta tri kantona nije bili teritorijalne povezanosti. To je za Srbe bilo neprihvatljivo. Međutim, taj Vens-Ovenov plan je kasnije izazvao žestok obračun između Muslimana i Hrvata, jer u tri kantona, Muslimani su, iako ih je bilo 17, Hrvati su, iako ih je bilo 17 posto,

dobili 25 posto teritorije. U tri hrvatska kantona Hrvatski nisu imali apsolutno većinsko stanovništvo, nego relativno većinsko i oni su požurili da sa tih prostora proteraju svoje dojučerašnje saveznike Muslimane, jer su hteli teritoriju gde će imati većinsko stanovništvo i to je dovelo do novog rata u Bosni, još žešćeg nego što je bio onaj koji se vodio između Srba i Muslimana prvobitno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Rekli ste da je Republika Srpska odbila taj plan. Da li se sećate da je Radovan Karadžić potpisao plan u Atini (Athens) na pregovorima koji su vođeni maja 1993. godine, na početku maja 1993. godine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Radovan Karadžić je, po mom sećanju, uslovno potpisao taj plan, očekujući stav Narodne skupštine. Narodna skupština je naknadno taj plan odbacila, Narodna skupština na Palama čijem ste zasedanju prisustvovali i vi i Dobrica Ćosić, tadašnji predsednik Savezne Republike Jugoslavije i premijer Grčke (Greece) Micotakis (Konstantin Micotakis). Ubeđivali ste srpske narodne poslanike da prihvate plan, ono vas nisu poslušali, plan su odbacili. Mislim da je plan definitivno odbačen na narednoj sednici Skupštine Republike srpske u Bijeljini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakva saznanja imate o tome kakav je bio odnos drugih političkih partija i grupacija u SRJ prema tom Vens-Ovenovom planu? Dakle, vi ste objasnili kakav je bio odnos Srpske radikalne stranke.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U Srbiji je samo Socijalistička partija Srbije prihvatila Vens-Ovenov plan. Sve opozicione partije i Srpska radikalna stranka i Demokratska stranka i Srpski pokret obnove odbijali su Vens-Ovenov plan i to se vidi iz pokušaja održavanja zasedanja, takozvane, "Svesrpske skupštine" u Sava-centru u Beogradu početkom maja 1992. godine, gde su trebali da budu svi poslanici Republike Srbije, Republike Crne Gore, Savezne Republike Jugoslavije, Republike Srpske i Republike Srpske Krajine. Od inicijatora je bilo zamišljeno da se i tu izvrši politički pritisak na narodne poslanike Republike Srpske da plan prihvate, međutim sve opozicione partije u Srbiji su odbile i da prisustvuju tom zasedanju, Srpska

radikalna stranka je prisustvovala, mi smo na samom zasedanju napali taj plan, a onda svi izašli napolje i bez nas je Skupština Srbije i savezna Skupština ostala bez kvoruma. Tako da ta sazvana "Svesrpska skupština" nije mogla doneti nikavu odluku, valjanu odluku, ni stav.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite kakvu ste poziciju zauzeli u pogledu sukoba do koga je povodom tog plana došlo između vlasti Srbije i vlasti Republike Srpske s druge strane.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Cela Srpska radikalna stranka i ja lično stali smo na stranu rukovodstva Republike Srpske, demonstrirajući svoje suprotstavljanje vama, vlasti u Srbiji i vlasti u Saveznoj Republici Jugoslaviji prvo velikim protestnim mitingom u Loznici, a onda sam otišao u Republiku Srpsku. U Knežini od najistaknutijih boraca i komandanata srpske vojske koji su bili članovi Srpske radikalne stranke proglasio nove četničke srpske vojvode i otišao na Pale da podržim rukovodstvo Republike Srpske u odbacivanju Vens-Ovenovog plana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, jeste li vi jedini podržali ili su to učinili i drugi iz Srbije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Svi su to uradili, a izričito Zoran Đinđić, odnosno Demokratska stranka u kojoj je on bio potpredsednik, tada je predsednik još bio Dragoljub Mićunović, zatim Srpski pokret obnove je imao krajnje rezervisan stav, nije on baš mnogo podržavao ni rukovodstvo Republike Srpske, ali je bio protiv vaše vlasti i zato je bio protiv svakog stava vaše vlasti. Ne bih se sada mogao setiti ni detalja iz njihovih javnih izjava iz tog vremena, ali, u svakom slučaju, samo je vaša Socijalistička partija i vlast koju je držala vaša partija, stali su iza Vens-Ovenovog plana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite kakav je bio vaš odnos prema ...

SUDIJA BONONI: Pre nego što nastavite, možete li da mi razjasnite jednu stvar? Deo vašeg odgovora je preveden ovako: "Okupio sam

najistaknutije vojne komandante srpske vojske koji su bili članovi Srpske radikalne stranke. Proglasio sam ih vojvodama Srpske radikalne stranke". Možete li taj deo da mi objasnite?

SVEDOK ŠEŠELJ: To je problem vaših prevodilaca, gospodine Bonomi. Ja sam njih proglasio srpskim četničkim vojvodama po staroj srpskoj tradiciji. Najstariji po zvanju živi srpski četnički vojvoda ima pravo da proglašava druge vojvode. Ja sam to tradicionalno pravo iskoristio u znak priznanja za njihove ratne doprinose. Nisu to bili komandanti nekih krupnijih formacija. To su, uglavnom, mogli biti komandanti do nivoa jedne čete, ali istaknuti borci i junaci toga rata. Ja ne znam da li je vama poznato, jedini živi srpski četnički srpski vojvoda Momčilo Đujić iz Drugog svetskog rata koji je živeo u Americi (United States of America), mene je 1989. godine proglasio za srpskog četničkog vojvodu. To je bilo mnogo pre rata, da bi se sačuvala ta tradicija, jer da je on umro pre mog proglašenja, ta tradicija ne bi imala kontinuitet. Zahvaljujući tom njegovom aktu, sačuvan je kontinuitet. A ja sam onda proglasio da li 19 ili 20 novih četničkih vojvoda, ne mogu se tačno setiti, ali mnogima se imena sećam.

SUDIJA BONOMI: Hvala. Da, to je bilo sasvim adekvatno objašnjenje.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, ne znam da li ste čuli, na engleskom kanalu prevodioci su rekli da vi prebrzo govorite. Možete li nešto da učinite u vezi s tim? Vi to sigurno možete da uradite.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja se trudim, gospodine Robinson, ali nekad me odgovor i ponese, sasvim spontano, uveravam vas. Ali trudiću se.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, kakav je bio vaš odnos prema Owen-Stoltenbergovom planu (Owen-Stoltenberg Plan)?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Oven-Stoltenberg plan smo prihvatili mi srpski radikali, podržali, podržale su ga sve partije iz Srbije, prihvatilo ga je rukovodstvo Republike Srpske, ali je Oven-Stoltenberg plan odbacilo muslimansko rukovodstvo. Taj Oven-Stoltenberg plan je bio relativno dobar, on je polazio od toga da su tri naroda u Bosni i Hercegovini konstitutivni, da ta tri naroda imaju pod svojom kontrolom kantone ili provincije ili entitete, kako god to da nazovemo, ja se precizno ne mogu setiti naziva. I po tom planu, mislim da je Republici Srpskoj pripadalo nešto oko 54 posto teritorije. Međutim, Muslimani su odbacili taj plan, jer oni nisu želeli ni jedan plan kojim se Bosna i Hercegovina deli na tri entiteta. Taj plan je predviđao uređenje Bosne i Hercegovine nešto između federacije i konfederacije i taj plan je u izvesnim aspektima bio podudaran kasnijem Dejtonskom sporazumu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sam dobro razumeo da je glavni razlog za prihvatanje ovog plana bila afirmacija ravnopravnosti sva tri naroda?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je bio glavni razlog, u svakom slučaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakav je bio posle toga, objasnili ste, dakle, kako je taj plan propao odbijanjem muslimanske strane, kakav je bio vaš odnos prema planu Kontakt grupe (Contact Group) 1994. godine.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prema planu Kontakt grupe imali smo rezerve zato što je plan Kontakt grupe tražio unapred da se Republika Srpska odrekne trećine svoje teritorije, odnosno trećine teritorije koja je tada bila pod kontrolom srpske vojske, to je bilo preko 70 posto ukupne teritorije Bosne i Hercegovine i svede se na 49 posto i da se to načelno prihvati pre bilo kakvog političkog aranžmana. To je ono šta je za nas bilo najproblematičnije. Naravno, bili smo mi racionalni i u tom trenutku. Mi smo smatrali da je 49 posto teritorije Bosne i Hercegovine povoljno za srpski narod, ali smo imali u vidu da su to u ekonomskom pogledu manje vredne teritorije i treće, ko je bio taj ko će ubediti Srbe koji žive na jednom delu te ter-

itorije, da oni treba sad da napuste tu teritoriju i pređu negde na neki drugi deo i odu u neizvesno i nepoznato. To je bio veoma težak problem koji se našao i pred rukovodstvom Republike Srpske. Dakle, taj plan Kontakt grupe nije garantovao konačno političko rešenje koje bi bilo povoljno srpskom narodu, ali je tražio da se srpsko rukovodstvo unapred izjasni da se Republika Srpska svede na 49 posto.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kakva saznanja imate o tome kakav je bio odnos drugih političkih partija i grupacija u Jugoslaviji, prema planu Kontakt grupe?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U to vreme, koliko me sećanje služi, vaša partija je jednodušno prihvatila plan Kontakt grupa, mislim da je i Drašković u to vreme podržao taj plan, a obe Demokratske stranke su taj plan odbijale. I odbijala ga je Srpska radikalna stranka iz razloga koje sam već naveo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakvu ste vi poziciju tada zauzeli u pogledu zaoštavanja sukoba između vlasti Srbije, s jedne i vlasti Republike Srpske s druge strane, povodom odbijanja plana Kontakt grupe?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je već bilo 1995. godine. To je vreme žestokog sukoba između Srpske radikalne stranke i vaše Socijalističke partije. Vlast koju je ostvarivala vaša partija i koju ste vi personifikovali, bar u očima nas opozicionara, je tada uspostavila blokadu Republike Srpske i zabranila svim članovima rukovodstva Republike Srpske da preko Drine prelaze u Srbiju. Mi smo bili kategorički protiv te blokade, blokada je zapravo uspostavljena i ranije, a te 1995. godine je zaoštrena, čak ste doveli i međunarodne posmatračke da nadgledaju tu blokadu, jer su neki u svetu tvrdili da ta blokada nije realna, da se, na neki način, od strane Srbije ona krši i tako dalje. Vi ste doveli i strane posmatračke na sve granične prelaze na Drinu. Vaša partija, vaša vlast, ne kažem vi lično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da li je to šta smo mi preduzeli, bio oblik pritiska da se prihvati plan Kontakt grupe kao osnova za pregovore?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. To je bio oblik pritiska vlasti Srbije

i Savezne Republike Jugoslavije na rukovodstvo Republike Srpske.

TUŽILAC NAJS: Očigledno se radi o sugestivnom pitanju, mada je to izraženo na jedan suptilan način. Ukoliko optuženi želi da objesni ciljeve i one mere koje je on preduzeo, on to može da tako što će da podnese dokaze u vezi sa tim. On ne može da svedoči, niti on to može da iznese pred svedoka. Dok sam na nogama, hteo bih samo da kažem sledeće. Mi uopšte ne prihvatamo da ovaj svedok ne može sporije da govori niti da ne može da govori tiše. Veoma je teško da se prati njegovo svedočenje i mi smatramo da on jednostavno ne iskazuje dovoljno poštovanja ni prema Sudu, a ni prema prevodiocima kojima je veoma teško da prevode sve to šta on govori. Drugo, takođe bih hteo da kažem da iako ovaj materijal nije baš u potpunosti relevantan, iako je to sve pokriveno tokom svedočenja nekih drugih svedoka tokom unakrsnog ispitivanja, a takođe i u vidu izveštaja i tokom glavnog ispitivanja i tako dalje, ipak bih hteo da zamolim Pretresno veće da ima na umu da ukoliko ovom optuženom bude potrebno šest dana za glavno ispitivanje ovog svedoka, to znači da će on da potroši značajan deo ostatka vremena koje mu je dodeljen. Ja bih hteo da kažem sada i to jasno, kao i ranije što sam rekao, da svaki zahtev da se produži vreme koje mu je dodeljeno, da će Tužilaštvo tome oštro da se usprotivi budući da on ne koristi svoje vreme na najbolji način. A poslednje šta bih hteo da kažem, iako je ovo sve dobro pripremljeno odnosno da kratka pitanja povlače za sobom veoma duge odgovore, ja milim da je ovaj materijal mogao da bude i u pisanom obliku. Ja bih zatražio od Pretresnog veća da zatraži od ovog svedoka da malo sporije govori, a i malo tiše, kako bismo svi to mogli da pratimo.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, što se tiče ovog poslednjeg šta je tužilac rekao, u vezi sa tim ja sam vam već više puta rekao da prebrzo govorite i preglasno. Na žalost, meni se čini da to kao da se radi o nekoj vrsti emotivne nesigurnosti, ta potreba da govorite tako brzo i tako glasno. Zašto je to neophodno? To je nešto šta vi možete da kontrolišete. To stvara velike poteškoće za prevodioce, a samim tim to utiče na efikasnost Suda ako svakih pet do deset minuta pre-

vodioci moraju da zatraže da vi sporije govorite. To utiče na sam postupak. Gospodine Miloševiću, pitanje koje ste vi postali je očigledno bilo sugestivno i molim vas da ga preformulišete. A takođe imajte na umu ono vreme koje vam je dodeljeno i pitajte se da li je potrebno da toliko vremena provedete s ovim svedokom, budući da će to sve da se razmatra kada budete zatražili tj. podneli zahtev za dodatnu dodelu vremena, dakle kada budu istekli onih 150 dana koji su vam dodeljeni. Umesto da potrošite tri dana na ovog svedoka, po mom mišljenju mogli ste da potrošite dva dana i budete što produktivniji i što efikasniji pri tom. Možete da nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Robinson, imam u vidu da je gospodin Šešelj autentičan svedok veoma bitnih događaja, odnosno svih ključnih događaja na prostorima nekadašnje Jugoslavije. Gospodine Šešelj, preformulisaću ovo pitanje. Uvođenje embarga bila je svakako jedna bolna mera. Recite zašto smo se mi opredelili za takvu meru?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja prvo moram da izrazim svoj energičan protest zbog psihijatrijske kvalifikacije emotivne nesigurnosti kojom je gospodin Robinson okvalifikovao moj nastup. Ja mislim da je to neprimereno, gospodine Robinson, jer u psihijatriji ta emotivna nesigurnost ima jednu veoma negativnu konotaciju. Način na koji ja govorim je način na koji govorim od kad znam za sebe. Ja ne mogu preterano da se prilagodim vašim zahtevima i očekivanjima. Ja govorim jasno i glasno i koncentrisano.

SUDIJA ROBINSON: Zaustavio sam vas. Dozvolio sam vam da iznesete komentar na moju karakterizaciju, imate pravo na to i vi ste i izneli taj svoj komentar. Sad bez obzira na to, u interesu je gospodina Miloševića i svih drugih u sudnici da govorite sporije i malo tiše, bez obzira na moju karakterizaciju. Izvolite, gospodine Miloševiću.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja bih odgovorio na ovo pitanje koje je postavio gospodin Milošević. Ja sam ga zapamtio.

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne, on je postavio sugestivno pitanje, barem

mi se tako čini.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja hoću da odgovorim. Ja sam iskoristio ...

SUDIJA ROBINSON: Pitanje je bilo da je "uvođenje tog emabraga svakako je bila veoma bolna mera". I "zbog čega smo se odlučili za tu meru". Molim vas da date kratak komentar na ovo pitanje.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ta mera je donesena od strane vlasti u Srbiji i Saveznoj Republici Jugoslaviji, jer su zapadne sile, s obzirom da je, po njihovoj proceni, rukovodstvo Republike Srpske bilo nepopustljivo, uvek pritisak prenosili na Beograd i insistirali da gospodin Milošević neprekidno bude posrednik između zapadnih sila i rukovodstva Republike Srpske, tražili od njega potporu u svakom svom navodnom mirovnom naporu i tako dalje. A Saveznoj Republici Jugoslaviji su sprovedene teške sankcije od strane zapadnih sila pod tvrdnjom da nije kooperativna u traganju za mirovnim procesom, a vlast u Beogradu nije imala nikakve nadležnosti i nikakve kontrole nad vlašću u Republici Srpskoj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelji. Recite, kakav je bio, a možete da kažete i kakav je sada vaš stav prema Dejtonskom sporazumu.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srpska radikalna stranka je bila protiv Dejtonskog sporazuma iz više razloga. Prvo, načelno smo se mogli složiti da Republika Srpska bude svedena na 49 posto teritorije bivše ...

TUŽILAC NAJS: Od koje relevantnosti je za ovo Pretresno veće misljenje ovog svedoka ili njegove stranke o Dejtonskom sporazumu. Ako je to relevantno, ja ću veoma pažljivo da pratim to svedočenje, ali zaista ne mogu da dokučim u čemu je relevantnost.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, u čemu je relevantnost?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dejtonski sporazum je obeležio kraj rata u

Bosni i Hercegovini. Dejtonski sporazum je utvrdio Republiku Srpsku i Muslimansko-Hrvatsku Federaciju. Veoma je bitno da se zna kolika je bila njegova vrednost i kakav je bio stav političkih faktora u Jugoslaviji i u Bosni i Hercegovini o Dejtonskom sporazumu. Gospodin Šešelj je rekao da je njegova stranka imala negativan stav. E sad ja želim da ga pitam, pošto je Dejtonski sporazum za srpsku stranu povoljniji od Kutiljerovog plana, zašto, da objasni, ja ne pitam njega, on ne odgovara ovde, nije on ovde optužen, nego da objasni okolnosti zbog čega je bio negativan stav prema Dejtonskom sporazumu, a pozitivan prema Kutiljerovom planu ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospodine Miloševiću, samo trenutak.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Po mišljenju Pretresnog veća radi se o relevantnom pitanju. Dajte nam kratak odgovor, molim vas.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srpska radikalna stranka je predvodila politički front odbijanja Dejtonskog sporazuma u Srbiji. U tome su nas sledile i Demokratska stranka i Demokratska stranka Srbije. Mi smo bili protiv Dejtonskog sporazuma zato što Republika Srpska nije dobila izlaz na more zamenom teritorije sa Hrvatskom, kako je bilo obećano, u rejonu Debelog brda, južno od Cavtata, zatim što nije bilo garantovane teritorijalne veze između zapadnog i istočnog dela Republike Srpske, zato što su Srbi morali napustiti celo Sarajevo, čak Grbavicu, zato što je status Brčkog na jedan perfidan način ostavljen da se reši kasnije, takozvanom međunarodnom arbitražom, formulisano je da će se međuentitetska linija razdvajanja Brčkog obaviti arbitražom, a to je posle zloupotrebljeno, to je bila jedna velika obmana, jer je celo Brčko izuzeto iz Republike Srpske i proglašeno samostalnim distriktom, da bi bio zapečaćen prekid teritorijalne veze između zapadnog i istočnog dela Republike Srpske, a u nekoj budućoj krizi da bi zapadni deo bio potpuno odsečen i opkoljen. To su bili naši osnovni razlozi. Danas se Srpska radikalna stranka grčevi-

to bori za opstanak Dejtonskog sporazuma, jer su međunarodni guverneri nad Bosnom i Hercegovinom već u praksi uveliko pogazili odredbe Dejtonskog sporazuma, u cilju pretvaranja Bosne i Hercegovine u unitarnu državu. Po Dejtonskom sporazumu entiteti imaju vojsku u svojoj nadležnosti, sada je vojska proglašena jedinstvenom. Sad pokušavaju da otmu i policiju Republici Srpskoj. Sada dolazi do destrukcije entiteta, do destrukcije Republike Srpske kako bi Srbi, a i Hrvati u Bosni i Hercegovini, bili taoci međunarodnih nastojanja da se ne stvara muslimanska država u Evropi. Sad smi mi Srbi dvostruke žrtve.

SUDIJA ROBINSON: U redu, hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da se razumemo oko toga. Da li vi sada te slabosti pripisujete Dejtonskom sporazumu ili nasilju koje se vrši nad Dejtonskim sporazumom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam već rekao kakav smo stav imali u vreme donošenja Dejtonskog sporazuma, ali sada se Dejtonski sporazum najviše krši od strane međunarodnog faktora koji bi morao da ga čuva i provodi. To je ono šta je najveća opasnost nad srpskim narodom, a sistematski se ucenjuje rukovodstvo Republike Srpske raznim pretnjama, čak individualnim pretnjama da će se naći u Hagu (The Hague) neki od njih, ukoliko ne prihvate ultimatum stranih posrednika, odnosno međunarodnog guvernera Bosne i Hercegovine. Sada je to Paddy Ashdown (Paddy Ashdown), ranije je bio Vestendorf (Carlos Westendorp), bi je onaj Austrijanac, kako mu beše ime i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Šešelji. Kada govorimo o toj destrukciji Dejtonskog sporazuma, da li je moguće bilo šta, bilo kakav korak učiniti u promeni Dejtonskog sporazuma, bez saglasnosti ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, to nije nešto čime ovde treba sada da se bavimo. Pređite na drugu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vrlo dobro, gospodine Robinson. Gospodine Šešelji, vi ste pomenuli vreme kad smo se mi prvi put sreli, kad smo prvi put razgovarali, evo da uzmemo sada i prvi i drugi i u više navrata, pokušajte to vremenski da locirate, ali me interesuje i sadržina, kako se ti naši razgovori, kako po njihovom vremenu, tako i po sadržini, uklapaju u ovu tezu o zločinačkom poduhvatu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Apsolutno ne mogu da se uklope u tezu o zločinačkom poduhvatu, jer mi smo imali periode saradnje ...

TUŽILAC NAJS: Mislim da ovo nije prikladno pitanje čak iako je pripremljeno unapred. Možda bi Pretresnom veću pomoglo svedočenje o činjenicama u vezi sa tim sastancima, a onda je na Pretresnom veću da odluči o tome da li se to uklapa ili ne u zločinački poduhvat. Ali kada se postavljaju ovakva pitanja, očigledno je da se dobijaju odgovori koji su pripremljeni, koji se očekuju.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, Pretresnom veću neće da bude od koristi da čuje svedočenje o tome kako se razgovori između vas i gospodina Šešelja uklapaju u zločinački poduhvat. Pređite na pitanja koja se odnose na optužnicu. Uopštena pitanja i uopšteni odgovori neće da bude Pretresnom veću od koristi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ja ne razumem ovo objašnjenje gospodina Najsa kako su pitanja i odgovori pripremljeni. Ne znam na šta on cilja, šta hoće da kaže tim?

SUDIJA ROBINSON: Ne želim sada o tome da raspravljamo, uopšte ne želim o tome da raspravljamo. To me uopšte ne brine. Mene brine da li je vaše pitanje relevantno i da li će da bude od koristi Pretresnom veću. Onako kako je pitanje formulisano, neće da bude Pretresnom veću od koristi. Postavite neko drugo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Gospodine Šešelji, sasvim činjenično da pristupimo. Kada i o čemu smo mi razgovarali u nekoliko navrata tih godina, dakle od kada pa

do kraja rata ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne, nas ne zanima o čemu ste vi i gospodin Šešelj razgovarali. To mora da bude u nekoj vezi sa nečim iz optužnice. Samo trenutak.

(Pretrեսno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, moje kolege shvataju u kom pravcu vi idete sad, ali niste postavili pitanje na prikladan način, jer vi možete da dobijete odgovor da ste razgovarali, eto, o nekim društvenim pitanjima, ali to nas ne zanima. Postoji navod odnosno tvrdnja da ste vi, gospodin Šešelj i drugi bili pripadnici, učesnici u udruženom zločinačkom poduhvatu. E sada, možda je relevantno čuti neku vrstu diskusije koju ste vi imali, ali način na koji ste postavili pitanje, na to pitanje ne možete da dobijete bilo kakav odgovor. Zbog toga žalim da preformulišete pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, kad smo se mi sastali i o kojim temama razgovarali?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvi susret, kako sam rekao, bio je u maju 1992. godine, kad smo razgovarali o predstojećim saveznim izborima. Drugi susret ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo stanite za čas tu, gospodine Šešelj. Da li je, dakle, u maju 1992. godine kad smo razgovarali o predstojećim saveznim izborima, pokretana tema Bosne i Hercegovine, Hrvatske ili bilo koja druga tema osim ove teme o saveznim izborima u Jugoslaviji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Druge teme nisu pokretane, celi razgovor koji je trajao sat, dva, ja ne mogu tačno da se setim, da preciziram, bio je posvećen činjenici da je po nalogu stranih zapadnih ambasada u Beogradu i stranih obaveštajnih službi došlo do odbijanja prozapadnih političkih partija da učestvuju na izborima, tako da su izbori svedeni samo na dve ozbiljne partije: na vašu Socijalističku partiju i na Srpsku radikalnu stranku. Vi ste hteli da

čujete moje mišljenje, hteli ste da znate da li će naša stranka bojkotovati izbore ili ne i ja sam vas tada upoznao sa našim saznanjima šta rade zapadne obaveštajne službe i izneo naš kategorički stav da mi na saveznim izborima učestvujemo, jer smo priznali Saveznu Republiku Jugoslaviju koja je proglašena 27. aprila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa kakav su uticaj te stranke koje su bojkotovale izbore ostvarile prema građanima, s obzirom da građani glasaju, a ne stranke?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Građani su u ogromnoj većini izašli na izbore. I, otprilike, je Srpska radikalna stranka na tim saveznim izborima osvojila oko trećine mandata na području Srbije i osvojili smo tri mandata u Crnoj Gori.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Taj naš susret maja 1992. godine, je li tako ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... odnosio se na savezne izbore u SRJ? Kad smo se sledeći put sreli, ako možete da se setite?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mogu da se setim većine tih susreta, mogu čak i precizno, prilično precizno. Sledeći susret je bio nakon izbora kada ste me pozvali i predložili mi da kandidujemo Dobricu Ćosića za predsednika Savezne Republike Jugoslavije, iako je kao kandidat ranije figurisao, u dogovorima vaše Socijalističke partije i Demokratske partije socijalista Crne Gore, Svetozar Marović. Radikali su se izjasnili u prilog Branku Kostiću. Vi ste mi obrazložili vaš predlog za Dobricu Ćosića, ja sam taj predlog prihvatio, ali ste mi rekli i da Dobrica Ćosić ne želi da bude kandidat partija nego udruženja Srba iz Hrvatske i Srba iz Bosne i Hercegovine. Pa su ta udruženja i formalno podnela kandidaturu, a vaša i naša partija su izvršile izbor, prihvatili su, posle i Crnogorci. Sledeći naš kontakt je bio povodom kandidovanja Milana Panića za predsednika savezne Vlade. Milan Panić je bio američki biznismen iz Kalifornije (California) koji je u našoj javnosti već bio poznat po privatizaciji "Galenike". Bila je subota, dobro se toga sećam, vi ste poslali nekoga iz Predsedništva Srbije

u 23.00 po mene da dođem i da potpišem, ponuđeno mi je da potpišem javno saopštenje koje ste već vi potpisali i potpisao Vljako Stojiljković kao tadašnji predsednik Privredne komore Srbije, da zajednički kandidujemo Milana Panića. Ja tada ništa loše nisam čuo o Milanu Paniću, mislio sam da je srpski patriota iz daleke Kalifornije i načelno sam se složio i potpisao to saopštenje. Saopštenje je već sutradan ujutro bilo objavljivano na svim medijima. Posle sam bio veoma razočaran ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se sećate još kog našeg susreta, gospodine Šešelji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa bio je, koliko se sećam, još jedan susret te godine kad sam ja vas pokušavao ubediti da oborimo Milana Panića u saveznoj Skupštini i vi ste imali mnogo kritičkih primedbi, međutim tada niste pristali da i vaša partija učestvuje u obaranju, pa je na inicijativu Srpske radikalne stranke došlo do glasanja u kome smo samo mi, srpski radikali, glasali za smenu. Već sledeći put i vaša partija se priključila našoj inicijativi, ali to je bio dogovor sa vašim šefom poslaničke grupe u saveznoj Skupštini, pretpostavljam na vašu saglasnost. Sledeći susret je bio nakon izbora u decembru 1993. godine, negde početkom 1994. godine kada smo razgovarali o novom saveznom premijeru, vi kao predsednik Socijalističke partije Srbije, a ja kao predsednik Srpske radikalne stranke, iako ste vi, uz to, bili i predsednik Republike Srbije. Naš je stav bio da Milan Panić nikako ne može ostati na mestu saveznog premijera i vaša i naša partija mu je već prethodno izglasala nepoverenje, a razgovarali smo o tome da novi premijer bude Radoje Kontić iz Crne Gore i, po tom pitanju, ostvarili saglasnost.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, sad ste prešli znači od 1992. godine, 1993. godine, 1994. godine ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sad smo na 1993. godini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Izbori su bili u decembru 1992. godine, sad smo u 1993. godini. Sledeći susret je bio povodom Vens-Ovenovog plana. I to je ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je 1993. godina, to ste već objasnili. To je maj 1993. godine ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Samo da vas podsetim na još jedan susret. Kada ste poslednji put pokušali da me ubedite da prihvatim Vens-Ovenov plan, to je bilo u državnoj vili u Botičevoj ulici. Pozvali ste me i ja sam došao, dugo ste me ubeđivali, ali niste uspeli da me ubedite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je 1993. godina.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je maj 1993. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li, to je, tema je bila, dakle, zaustavljanje rata u Bosni, Vens-Ovenov plan.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, tema je bila Vens-Ovenov plan. Vi ste me ubeđivali koje su sve prednosti tog plana, ja sam se suprotstavljao iznoseći argumentaciju protiv plana i nikakav sporazum nismo mogli da postignemo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Pošto je tema bila, u najširem smislu, Bosna, da li se ta tema našeg razgovora o Vens-Ovenovom mirovnom planu može na bilo kakav način dovesti u funkciju nekakvog zločinačkog poduhvata?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa Vens-Ovenov plan je bio, valjda, mirovna inicijativa, a ne zločinačka inicijativa.

SUDIJA ROBINSON: Ne, to je neprimereno, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dalje, gospodine Šešelji, dalje, da li imate šta o našim susretima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mi smo imali još jedan susret, koliko

me sećanje služi. Početkom septembra 1993. godine Srpska radikalna stranka je podnela inicijativu za smenu Vlade Republike Srbije na čijem čelu je bio Nikola Šainović. Mi smo tu Vladu oko šest meseci podržavali kao manjinsku. Vi ste pokušali da me ubedite da Vladu ne smenjujemo, iznosili ste razne varijante ekonomskih programa i tako dalje, međutim naši su odnosi povodom Vens-Ovenovog plana toliko bili poremećeni, da ni tu nije bio moguć dogovor i uskoro dolazi do žestokog sukoba između naših političkih partija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je, dakle, sve ono šta možete da kažete o tim našim susretima.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je ... Posle više nikavih susreta nismo imali do 1997. godine. Naš prvi sledeći susret je bio 1997. godine kada ste vi izabrani za predsednika Savezne Republike Jugoslavije, mi srpski radikali smo glasali protiv vašeg izbora, ali nakon što ste izabrani, prisustvovali smo prijemu koji ste priredili u zgradi savezne Skupštine povodom izbora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, kroz sve te naše kontakte, na koji način se, da ne postavim nikakvo sugestivno pitanje, tretirao problem građanskog rata u Bosni i Hercegovini?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa vi ste neprekidno podržavali sve mirovne inicijative, a mi srpski radikali bismo neku podržali, a nekoj se suprotstavljali. Dakle, ako je bo u pitanju Kutiljerov plan ili Oven-Stoltenbergov plan, otprilike smo imali dodirnih tačaka. Ako je bio Vens-Ovenov ili Dejtonski sporazum onda smo bili na sasvim suprotnim talasnim dužinama. Ne može se reći da smo, dakle, imali jedinstven pristup ili jedinstven stav. Mi srpski radikali smo se načelno suprotstavljali zapadnom mešanju u unutrašnje poslove na Balkanu, jer nismo nikada verovali zapadnim silama. Uvek smo smatrali da oni spremaju neku podvalu, da oni žele da napakoste srpskom narodu, da oni žele da nam nanesu štetu, a vi ste uvek bili spremni na razgovore.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, nadam se da smo razjasnili odnos između tih navodnih učesnika navodnog udruženog zločinačkog poduhvata, jer smo preko svih njih prešli onako ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Jesmo, a li ja vas podsećam da je to bilo samo u povodu takozvane hrvatske optužnice. Nismo ih prešli u takozvanoj bosanskoj optužnici. Tamo se neka imena menjaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi u čemu je razlika od jedne do druge?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa u imenima funkcionera Republike Srpske, odnosno Republike Srpske Krajine koja se pominju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja vas nisam pitao za imena koja se pominju u bosansko optužnici.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Iako je to po broju tačaka ista tačka koliko mene sećanje služi, ali sad ćemo to proveriti.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde se pominju imena Radovana Karadžića, Momčila Krajišnika, Biljane Plavšić, generala Ratka Mladića, koji se ne pominju u takozvanoj hrvatskoj optužnici.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, recite nam iz kog to paragrafa sad citirate?

SVEDOK ŠEŠELJ: Paragraf 7, takozvane bosanske optužnice. Dakle, imamo četiri imena koja ranije nismo pominjali, u sklopu takozvanog udruženog zločinačkog poduhvata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koja su to četiri imena, gospodine Šešelj?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To su Radovan Karadžić, Momčilo Krajišnik, Biljana Plavšić i general Ratko Mladić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle rukovodstvo Republike Srpske.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mi smo onomad prešli preko tih učesnika tog udruženog zločinačkog poduhvata po spisku koji ste maločas citirali. Preostala su nam ova četiri imena. Da li biste bili ljubazni da sada pređemo preko tih imena i vašeg odnosa prema tome?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da počnemo od Radovana Karadžića.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam se prvi put u životu sreo sa Radovanom Karadžićem negde u drugoj polovini marta 1991. godine. Došao sam na čelu delegacije Srpske radikalne stranke na Pale i razgovarali smo o opštim političkim pitanjima, o stanju, kako se to kaže, u svim srpskim zemljama, a posebno je Radovana Karadžića interesovalo naše viđenje situacije u Srbiji posle poznatih devetomartovskih nemira koje su izazvale prozapadne političke partije. Sledeći naš susret je bio 6. maja 1992. godine, kada sam, takođe, došao u Republiku Srpsku, bio sam kod Novakove pećine na Romaniji gde se održao veliko narodni zbor, a bila mi je zakazana emisija na Televiziji Sarajevo. Došlo je do demonstracija ... To je, takođe bilo 1991. godine. Došlo je do demonstracija nekih muslimanskih političkih faktora protiv mog gostovanja. Emisija je otkazana i umalo da budu linčovani Aleksandar Tijanić i Mirjana Bobić-Mojsilović kao voditelji te emisije. Što se mene tiče, ja sam bio i u Sarajevu, obišao sam svoju sestru na Grbavici, obišao sam očev grob na prostoru koji je pretežno muslimansko stanovništvo činilo, ja nikakvih incidenata nisam imao, mene niko nije napao, mnogi su me videli i tako dalje. Ali su napali voditelje emisije koji su iz Beograda otišli da rade u Sarajevu na televiziji. Sa Radovanom Karadžićem sam bio u osnovi u prijateljskim odnosima, ali njegovi odnosi su bili mnogo bliži, mnogo više prijateljski prema Zoranu Đinđiću i Vojslavu Koštunici nego prema meni, jer Radovan Karadžić je pokazivao izvesnu partijsku surevnjivost s obzirom da smo mi imali Srpsku radikalnu stranku u Republici Srpskoj, a njemu nije odgovaralo da

neko tamo razvija u osnovi konkurentsku političku partiju, pogotovo ne na patriotskoj liniji. Radovan Karadžić je tada bio u koaliciji i sa Srpskim pokretom obnove Vuka Draškovića i kada su izdvajali srpske poslanike iz Skupštine Bosne i Hercegovine, s obzirom da su Hrvati i Muslimani preglasavanjem hteli da donesu odluku o nezavisnosti kršeći status konstitutivnosti srpskom narodu ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ovo je veoma važno ...

SUDIJA BONOMI: Gospodine Šešelj, želim nešto da vas pitam. Kako vi to shvatate, šta je to toliko isprovociralo muslimanske političke faktore da su oni demonstrirali protiv jedne televizijske emisije?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa ja sam bio poznat u celokupnoj jugoslovenskoj javnosti kao istaknuti srpski nacionalista, a određene muslimanske faktore je najviše provociralo to što sam ja javno, kategorički tvrdio da zapravo ne postoji muslimanska nacija, da je to veštačka nacija, komunistička tvorevina i da je reč o Srbima islamske veroispovesti koji govore srpski jezik, koji su poreklom Srbi, a čiji su preci u vreme turske okupacije prešli na islam, uglavnom da bi zadržali određeni društveni status ili stekli povoljniji društveni status. To je najviše provociralo neke muslimanske političke lidere. Koliko mene sećanje služi, to nisu bili iz vlasti nego opoziciona Muslimansko-bošnjačka partija čiji je lider Muhamed Filipović predvodio te demonstracije i govorio na protestnom mitingu. Toliko me sećanje služi.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, kakav je bio odnos među poslanicima, među srpskim poslanicima u Parlamentu Bosne i Hercegovine, s obzirom na njihovu partijsku pripadnost u vreme kada je došlo do preglasavanja i one noćne sednice bez Srba?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nakon izbora, tih parlamentarnih, u Bosni i Hercegovini, formirana je čvrsta koalicija između Srpske demokratske stranke Radovana Karadžića i Srpskog pokreta obnove Vuka Draškovića, koji je tamo imao nekoliko poslanika, ali ne mnogo, možda tri, četiri, pet najviše. Ali je to bilo značajno da su sve srpske partije bile solidarne i te dve partije, dakle Karadžićeva i Draškovićeve, napustile su zasedanje Skupštine Bosne i Hercegovine i formirale Skupštinu srpskog naroda Bosne i Hercegovine, od srpskih poslanika. Nakon toga su im se priključili i poslanici Saveza reformskih snaga. To je bila partija saveznog premijera Ante Markovića čiji je predvodnik u Skupštini bio Dragan Kalinić. Tad je i Dragan Kalinić prešao, dakle, u ovu Skupštinu srpskog naroda, a posle toga, ne znam koliko vremena je prošlo, on je postao i član Srpske demokratske stranke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi sada s obzirom da sada govorite o Radovanu Karadžiću, na šta se odnosila vaša saradnja što se može na bilo kakav način dovesti u vezu sa ovim šta se ovde tvrdi od strane gospodina Najsa?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa, prvo, mi smo načelno bili na patriotskim pozicijama, s tim što je gospodin Karadžić takođe bio srpski nacionalista, a vama je bio i ideloški protivnik, jer je bio i antikomunista, antilevičar, ne bih mogao reći da je vaša partija i posle bila komunistička, ali je bila levičarska, dakle niste mogli nikako biti na istim ideološkim talasnim dužinama. A i Srpska radikalna stranka i Srpska demokratska stranka Radovana Karadžića su se zalagale za rehabilitaciju srpskog četništva, a vaša Socijalistička partija je uvek bila kategorički protiv rehabilitacije srpskog četništva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali pitam vas u kojoj meri je vaš odnos s Radovanom Karadžićem mogao da se stavi u funkciju ovih tvrdnji o nekakvom, hajmo da kažemo najblaže, antagonističkom stavu prema Muslimanima ili Hrvatima.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ni Radovan Karadžić nije imao antagonistički stav prema Muslimanima i Hrvatima. Prvo, Radovan Karadžić je blagovremeno upozoravao Muslimane da ne idu ka otcepljenju jer to može izazvati krvave obračune, u kojima bi, možda,

Muslimani najviše stradali. To je bila, otprilike, ja ne mogu doslovno citirati njegovu izjavu, ali otprilike je to bila njegova izjava na Skupštini Bosne i Hercegovine pre donošenja odluke o proglašenju nezavisnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da tu razjasnimo. Dakle, Karadžić po vašim saznanjima iz svih vaših odnosa, nikad nije imao negativan stav prema Muslimanima i Hrvatima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Načelno nikad negativan stav nije imao. Posle je on intenzivno sarađivao sa Hrvatima. Za sve vreme rata postojao je znatan stepen saradnje između njega i ovog Bobana koji je bio predsednik Hrvatske Zajednice Herceg-Bosna, kako se to zvalo, kasnije je postalo i Hrvatska Republika Herceg-Bosna, koliko me sećanje služi. On je u više navrata spašavao Hrvate. Vojska Republike Srpske je, na primer, spašavala Hrvate iz Vareša kada je tamo došlo do teških obračuna između Muslimana i Hrvata, pa su se hrvatski civili našli opkoljeni, negde oko 10.000 ljudi je spašavao. Pa je bila saradnja u Hercegovini, pa je bila saradnja kod Kiseljaka u centralnoj Bosni i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U stvari Srbi nisu ratovali s Hrvatima u Bosni. Može se reći ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa izuzev 1991. godine, pre početka pravog rata u Bosni i Hercegovini kada su hrvatske paravojne sange zauzele zapadnu Hercegovinu i gde je došlo do obračuna između tih hrvatskih paravojnih snaga i Jugoslovenske narodne armije na takozvanom mostarskom ratištu, posle pravih sukoba sa Hrvatima nije bilo sve do 1995. godine. 1995. godine je došlo do velikih bombardovanja Republike Srpske, hrvatska vojska iz Hrvatske, zajedno sa muslimanskom i hrvatskom vojskom u Bosni napale su Republiku Srpsku na svim frontovima i uz pomoć, dakle, američkih bombardera, zauzele su veliki deo Republike Srpske.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, vezano za vaš odnos sa Radovanom Karadžićem, da li vi možete bilo šta da navedete iz tog odnosa šta bi upućivalo na Radovanov ili vaš negativan odnos prema

Muslimanima, da sad izdvojimo Hrvate? S njima nije bilo sukoba. Prema Muslimanima.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Znete, vodi se građanski rat između pravoslavnih Srba i Muslimana, mi smo na strani Srba. Mi smo opredeljeni u tom ratu. On je na čelu Republike Srpske, ja sam na čelu jedne nacionalističke srpske partije. Dakle, u ratu smo opredeljeni i navijamo za svoju stranu, želimo pobjedu naše strane, ali nikada nije bio odnos nipodaštavanja prema Muslimanima, prezira, mržnje i tako dalje. Mi smo i u našim razgovorima često isticali da su Muslimani zloupotrebljeni u tom ratu protiv Srba, da oni teško stradaju boreći se za tuđe interese, ne za svoje sopstvene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Sada ću vam ... Gospodine Robinson, ja sam sada preko vikenda ...

SUDIJA ROBINSON: Da, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: ... našao neke dokumente koji se uklapaju u ova pitanja koja se tiču svedočenja gospodina Šešelja, a koja se tiču aktivnosti gospodina Karadžića iz tog vremena. Pošto, na žalost, preko vikenda nisam mogao to da umnožim, samo imam i srpsku i englesku verziju. Ja ću zamoliti gospodina Šešelja da pročita sa srpske verzije samo par citata ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, prvo za to morate da tražite našu dozvolu da li vi uopšte tako možete da nastavite da radite.

(Pretresno veće se savetuje)

TUŽILAC NAJS: Možda bi bilo dobro prvo da saznamo o kavoju se vrsti dokumenata radi?

SUDIJA ROBINSON: Da, recite nam, gospodine Miloševiću, kakav je to dokument i na šta se odnosi?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Evo, ovo je, ovo je naredba Radovana

Karadžića od 19. avgusta 1992. godine, dakle 1992. godina, pitaću gospodina Šešelja da li nešto zna o takvim aktivnostima, o takvim nastojanjima, a imam je prevedenu na engleski jezik, takođe sa potpisom Radovana Karadžića, jer je ona upućivana u to vreme i međunarodnim faktorima koji su bili već tada u Bosni i Hercegovini, u avgustu 1992. godine.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se engleska verzija stavi na grafoskop.

SVEDOK ŠEŠELJ: Da li ja to imam u bajnderu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nemate. Nemate. Ja sam to sada našao preko vikenda, gospodine Šešelj, pa ću da vas zamolim da pogledate ... Dakle, evo na prvoj strani je, prva strana je, ova je naredba, da li vidite, upućena Glavnom štabu Vojske Srpske Republike, tada se zvala Srpska Republika, Ministarstvu unutrašnjih poslova i svim centrima službi bezbednosti.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja vas molim za verziju na srpskoj jeziku. Kao što znate, ja engleski ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja ću vam dati ovu verziju na srpskom jeziku, s tim što ću ja ostati bez primerka, pa vas molim onda da pročitate ove najbitnije momente uključujući i ovaj završetak, ali ovo šta sam podvukao, ali pošto je kratka naredba, ja mislim da ćete se lako snaći da pročitate glavne momente iz nje. A moje pitanje, dakle, gospodine Šešelj, glasi da li su vam poznate aktivnosti i nastojanja rukovodstva Republike Srpske na čelu sa Radovanom Karadžićem u vezi sa rešavanjem pitanja koja su sadržana u toj naredbi.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas pročitatje, a oni mogu da vide ne grafoskopu englesku verziju.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde "Radovan Karadžić" kao predsednik Srpske Republike, "Glavnom štabu Vojske Srpske Republike, Ministarstvu unutrašnjih poslova i svim centrima službe

bezbednosti". Kaže: "Shodno našem aktu, naređujem, shodno našem aktu od 13. juna 1992. godine koji se odnose na poštovanje međunarodnih normi u ratu, ponovo naređujem", to nije prvi put, dakle, da je tada izdata naredba ove vrste, "Prvo, da svi subjekti realizuju svoju obavezu pridržavanja odredaba međunarodnog humanitarnog prava, naročito treću i četvrtu Ženevsku konvenciju (Geneva Conventions). Drugo, da se izdaju uputstva svim borcima i svim radnicima Ministarstva unutrašnjih poslova da poštuju zarobljene osobe, civile, medicinske ustanove, privatna i javna mjesta, amblem Crvenog krsta i osobe i sredstva Ujedinjenih nacija (United Nations). Treće, da se spreči prisilno preseljavanje i preduzimanje drugih nelegalnih mjera protiv civilnog stanovništva, a eventualne potvrde o prodavanju imovine ili izjave da se izbeglice neće vratiti, nemaju nikakvu pravnu valjanost i stavljaju se van snage. Četvrto, da se odmah preduzmu koraci da se poboljšaju uslovi u svim zatvorima u Srpskoj Republici u skladu sa preporukama datim prilikom posjete Međunarodnog Crvenog krsta (ICRC, International Committee of the Red Cross) tim mjestima. Shodno ranijoj odluci, sve ratne zarobljenike koji nisu dobrog zdravstvenog stanja, to jest neće se tako skoro naći u neprijateljskoj vojsci, treba jednostrano pustiti. Peto, da se odmah obavjesti Međunarodni crveni krst o svim zatvorima u Srpskoj Republici i da se ovoj instituciji dostave tačni spiskovi ljudi u tim zatvorima. Šesto, svi pripadnici vojske i policije Srpske Republike dužni su da pruže svaku pomoć pripadnicima Međunarodnog crvenog krsta, zatim Visokog komesarijata za izbjeglice (UNHCR, United Nations High Commissioner for Refugees) pri Ujedinjenim nacijama, te drugim humanitarnim organizacijama. Mora se obezbjediti potpuna sigurnost ovih lica i njihov pristup svim zatvorima za ratne zarobljenike. Opšti stav: Svaki organ vojske i policije u zoni odgovornosti dužan je da provede energičnu istragu povodom bilo kakve sumnje ili znaka kršenja međunarodnih humanitarnih prava". Ova naredba Radovana Karadžića nosi broj 01-530/92 od 19. avgusta 1992. godine.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sigurno ste zahvalni sudiji Kvonu (Kwon) koji kaže da je ovo već dokazni predmet

Odbrane broj 193.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zahvaljujem gospodinu Kvonu. Ja znam da sam uveo, a ja ga sad uvodim zbog toga što sam hteo da čujem odgovor gospodina Šešelja u vezi sa njegovim saznanjima o nastojanjima rukovodstva Republike Srpske i posebno predsednika Republike Srpske Radovana Karadžića, da se preduzmu potrebne mere radi zaštite pripadnika muslimanske nacionalnosti, hrvatske nacionalnosti, odnosno bez diskriminacije svih građana na teritoriji pod kontrolom vlasti Republike Srpske.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo su bila stalna nastojanja Radovana Karadžića ...

SUDIJA ROBINSON: Želim kratak odgovor. Ovo je ona vrsta pitanja na koja bi moglo jako dugo da se odgovara, ali ja želim vrlo kratak odgovor na tu temu.

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa, gospodine Robinson, ja sam u prilici da vam dam jedno svoje lično saznanje koje nije u ovome sadržano, iz ličnog razgovora sa Radovanom Karadžićem. U junu 1996. godine na čelu delegacije Srpske radikalne stranke u kojoj su bili moj zamenik Tomislav Nikolić, zatim Nikola Poplašen, predsednik naše stranke za Republiku Srpsku, Mirko Blagojević i još nekoliko mojih najbližih saradnika u razgovoru koji je celog dana trajao s Radovanom Karadžićem u Koranu kod Pala, to je 1996. godina, jun mesec, gde su bili Momčilo Krajišnik, Nikola Koljević, kasnije se pridružila Biljana Plavšić, ja sam, između ostalog, pitao gospodina Karadžića ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak. Da li se to odnosi na pitanje poštovanja međunarodnih humanitarnih normi? Dobro, da čujemo onda, kratko.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja sam pitao gospodina Karadžića, postavio sam nekoliko pitanja koja su se ticala Srebrenice. Gospodin Karadžić mi je decidno odgovorio da srpske snage nisu proterale muslimanske civile, da su srpske snage ponudile muslimanskim civilima da ostanu

u punoj zaštiti u Srebrenici, ali da je predstavnik muslimanskih civila insistirao na njihovom odlasku i da je potpisan sporazum o dobrovoljnom odlasku muslimanskih civila koji su potpisali muslimanski predstavnik, ja mu se ne mogu setiti imena, sa srpske strane je potpisao Deronjić i potpisao je major holandskih snaga u sastavu trupa Ujedinjenih nacija. Dakle, pokazao mi je taj dokument. Ja nemam kopiju tog dokumenta, ali taj dokument mora postojati u arhivi Republike Srpske. Pokazao mi je dokument koji su potpisali muslimanski predstavnik, Deronjić i major holandskih snaga, da Muslimani žele dobrovoljno da izađu, ali da će im srpske vlasti obezbediti prevozna sredstva. Pitao sam ga onda za streljanje ratnih zarobljenika. On je odgovorio da niko nije dao naredbu iz vojnog i političkog rukovodstva, vrhovnog rukovodstva, da se streljaju zarobljenici, da je došlo do streljanja oko 1.000 zarobljenika mimo njihove kontrole i da još ispituju okolnosti u kojima se to desilo, ali po svojoj prilici da su umešane i neke strane obaveštajne službe. Pitao sam ga onda, u javnosti se govori o većim ciframa, govori se o nekoliko hiljada Muslimana, čak 8.000. On je rekao: "Po našim saznanjima streljano je oko 1.000, ali su mnogi Muslimani poginuli pri probouju, sa oružjem u rukama, sukobljavajući se sa srpskim snagama u probouju prema Kladnju ili Tuzli." Zatim, mnogi Muslimani su poginuli u međusobnim obračunima, jer su neki želeli da se predaju, a drugi nisu, pa oni koji nisu hteli da se predaju, ubijali su one koji su hteli da se predaju. Onda mi je rekao da je došlo do uračunavanja u opštu cifru nestalih Muslimana i onih Muslimana koji su poginuli u ranijim sukobima pre pada Srebrenice u srpske ruke, a ja sam posle ustanovio da se na spisku Muslimana, na spomeniku koji je podignut valjda u Potočarima, nalaze i Muslimani koje je policija Mila Đukanovića isporučila iz Crne Gore 1992. godine i koje je Deronjić potom streljao. Znači, šta je urađeno? Sve muslimanske žrtve i međusobnih obračuna i vojnih sukoba i ovi zarobljenici koji su zaista streljani, njih oko 1.000 prema tvrdnjama Radovana Karadžića, možda ih je bilo i 1.200 prema nekim drugim nalazima, svi zajedno su zbrojeni da bi se predstavila što veća cifra i da bi se srpski narod lažno optužio za genocid.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam. Sada idemo na pauzu od 20 minuta.

SVEDOK ŠEŠELJ: Je l' ovo treba da vratim?

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sledeće pitanje molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Šešelji, u ovoj naredbi koju ste upravo citirali, kaže se da se spreči prisilno preseljenje i preduzimanje drugih nelegalnih mera protiv civilnog stanovništva, a eventualne potvrde o prodavanju imovine ili izjave da se izbeglice neće vratiti nemaju nikavu pravnu valjanost i stavljaју se van snage. Dakle, da li vam je poznato kakve su mere preduzimali rukovodstvo i Radovan Karadžić u zaštiti civilnog stanovništva?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, pa došlo je do pojave iseljavanja Muslimana uz potpisivanje ugovora o zameni, prodaji i tako dalje, imovine Srbima. Radovan Karadžić je povodom toga intervenisao da se to spreči pod pretpostavkom da to nije izražavanje slobodne volje, nego izvestan pritisak. Bilo je problema na terenu, bilo je dosta spontanih protivpravnih aktivnosti. One su bile prisutne na sve tri strane. To je jednostavno što je ovaj građanski rat doneo sa sobom, a nije moglo da se kontroliše. Radovan Karadžić neprekidno nastoji da ovom i sličnim naredbama, da se te stvari spreče koliko god je to moguće. Dešavalo se da razni lokalni nivoi vlasti na svoju ruku počnu da donose određene odluke. Ja sam već pomenuo slučaj tog Deronjića iz Bratunca. Takvih slučajeva je bilo u još nekim delovima Republike Srpske. Od strane vlasti Republike Srpske je često intervenisano da se to spreči, nije se moglo uvek sprečiti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto smo još na ovim pitanju vaših saznanja o merama koje je preduzimao Radovan Karadžić, ja ću vas zamoliti da pogledate jedno pismo koje je on uputio. Ja ga, gospodine Robinson, imam i na engleskom jeziku ovde, 8. decem-

bra 1992, godine gospođi Sadako Ogata (Sadako Ogata) UNHCR u Ženevi (Geneva) i gospodinu Kornelijusu Samarugi (Cornelius Samaruga), predsjedniku Međunarodnog crvenog krsta, takođe u Ženevi. To je pismo koje ima tri stranice, ali ja neću da vas zadržavam na celom pismu, želim samo da pogledamo ...

SUDIJA ROBINSON: Da li je to još jedan od vaših dokaznih predmeta, gospodine Miloševiću, koji ste već predočili?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja sam ga dobio preko vikenda, gospodine Robinson, imam ga i na engleskom jeziku kako je poslat gospođi Ogata i gospodinu Samarugi, a imam ga i na srpskom da ga stavim, potpisano od strane Radovana Karadžića, da ga stavim pred svedoka.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se engleska verzija stavi na grafoskop. Dokument nam zvuči poznato.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Stavite na grafoskop, englesku verziju i to, evo, obeležiću vam šta, a gospodinu Šešelju da date srpsku verziju, ja ću vas zamoliti, gospodine Šešelju, da pogledate ovaj obeleženi citat na poslednjoj strani i da ga pročitate. Naime, moje pitanje se odnosi na navodne prisilne deportacije koje se kvalifikuju kao etničko čišćenje Muslimana ili nesrpskih civila. Pročitajte ovaj pasus koji sam podvukao na poslednjoj strani, na čijem je dnu i potpis Radovana Karadžića.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovde, između ostalog, Radovan Karadžić piše gospođi Sadako Ogata i Kornelijusu Samarugi, ovo. "30. septembra i 1. oktobra 1992. godine, u Ženevi su se ponovo susreli ovlašćeni predstavnici sve tri strane u sukobu u bivšoj Bosni i Hercegovini i usvojili preporuku u vezi sa tragičnom situacijom civila u Bosni i Hercegovini. Preporuka je upućena Međunarodnoj konferenciji o bivšoj Jugoslaviji (International Conference on The Former Yugoslavia). Tačka 1 preporuke glasi: treba dozvoliti civilima koji to žele da privremeno napuste teritoriju pod kontrolom jedne od strana, da bi prešli na teritoriju pod kontrolom neke druge strane. Tačka 3 iste preporuke glasi: civilima treba omogućiti odlazak u organizovanom obliku pod međunarodnim nadzorom i, ako je potrebno,

zaštitom. Njihovu bezbjednost garantovaće svaka strana na teritoriji koju kontroliše.”

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da li se tu citira dogovor postignut u Ženevi između tri strane u Bosni i Hercegovini, da omogućuje da civili slobodno pređu sa teritorije koju kontroliše jedna strana na teritoriju koju kontroliše druga strana?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, ovo je dogovor Srba, Muslimana i Hrvata koji je postignut uz strano posredovanje. S obzirom da je, što se tiče civila, ta situacija bila dosta haotična, dolazilo je i do spontanijih pomicanja civila i do proterivanja, ali što je u ovom slučaju bio najveći problem, bilo je slučajeva prisilnog nateravanja civila da ostanu pod kontrolom one strane kojoj oni nisu svoju pripadnost iskazivali. Na primer u Sarajevu muslimanska vlast je dugo sprečavala izlazak sarajevskih Srba koji su želeli da izađu. A u isto vreme od strane muslimanskih paravojnih, policijskih i vojnih organizacija, ubijeno oko 4.000 srpskih civila. Poznato je mesto Kazani gde su oni masovno likvidirani. Groblje “Lav” i neka druga mesta. Zatim, ti civili su prisiljavani da kopaju rovove na muslimanskoj strani na veoma opasnim mestima. Svrha ovog dokumenta je da se civili zaštite i da se poštuje njihova slobodno izražena volja da se isele sa teritorije koja je pod kontrolom njima neprijateljske strane i presele na teritoriju one strane koju oni smatraju svojom. I, naravno, posle je došlo do organizovanog preseljavanja civila, došlo je do organizovanog iseljavanja srpskih civila iz Sarajeva, to je bilo u autobusima uz pratnju stranih snaga i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je ...

SUDIJA BONONI: Hteo bih samo da pojasnim jednu stvar. Ovaj deo koji ste pročitali, tu se govori o privremenom preseljenju. Da li možete to da objasnite?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa smatralo se, nakon okončanja neprijateljstva, nakon okončavanja ratnih dejstava, da će svaki civil moći da se vrati na svoju imovinu i da s njom slobodno raspolaže. To je značilo

privremeno preseljavanje. Ali dok traju ratna neprijateljstva, civili su se smatrali krajnje nesigurnim na teritoriji koja je pod kontrolom njima neprijateljske strane. Imali su velikog razloga za tu nesigurnost. Stradali su mnogo od te neprijateljske strane. Ali niko civilima nije mogao da ukine pravo na njihovu imovinu.

SUDIJA BONOMI: U potpunosti ste to objasnili. Hvala vam.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se tu pominje da je taj dogovor o slobodnom preseljenju civila postignut od sve tri strane u Ženevi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da i osnovna svrha je da se maksimalno civili zaštite od raznih vrste eventualnog progona, ubijanja, stradanja i slično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se onda može govoriti o prisilnim deportacijama civila koji su druge nacionalnosti ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, gospodine Miloševiću. Zamarate me svim ovim sugestivnim pitanjima. Vi znate da se radi o sugestivnim pitanjima i da su ona neprikladna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Krećemo sada na sledeću ličnost koja je zajedno s vama u ovoj tački 7 bosanske optužnice navedana. Dakle, rekli ste nekoliko reči o aktivnostima Radovana Karadžića, sledeća ličnost koja se ovde navodi je Momčilo Krajišnik. Šta vi znate o njegovim aktivnostima i kakav je vaš odnos bio sa Momčilom Krajišnikom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Moji odnosi sa Momčilom Krajišnikom su uvek bili bolji nego odnosi sa Radovanom Karadžićem, nekako prisniji, više prijateljski, sa više poverenja. Karadžić je uvek više voleo društvo Đinđića i Koštunice nego moje. A Krajišnik je pokazivao više naklonosti prema meni i Srpskoj radikalnoj stranci. Međutim, u jednom trenutku smo došli i do sporenja. Ja sam i na nekim mitinzima

u Republici Srpskoj napadao ministra unutrašnjih poslova Momčila Mandića kao kriminalca, a on ga je branio i sugerisao mi da ga ne napadam. Međutim, nedavno se taj Mandić pojavio i kao javni svedok u procesu protiv Krajišnika, dakle mogao je da uveri i Krajišnika u svoju kriminalnu prirodu. Krajišnik je tokom 1996. godine sa svoje strane javno politički podržao jednim svojim pismom Srpsku radikalnu stranku na izborima u Srbiji, odnosno Saveznoj Republici Jugoslaviji, a Radovan Karadžić i Biljana Plavšić, još su bili u čvrstom savezu, dakle veoma čvrstim prijateljskim odnosima, podržali su javno prozapadnu koaliciju koja se zvala "Zajedno". To su Đinđićeva, Draškovićeva, Koštunicina partija i još neke. Dakle, tada se videla, otprilike, politička i ideološka orijentacija. Među njima je bilo razlika, Karadžić i Biljana Plavšić su podržavali ove prozapadne partije, a Krajišnik je podržao Srpsku radikalnu stranku. O Krajišniku imam izuzetno dobro mišljenje kao čoveku i naši odnosi su i dalje prijateljski.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, sledeća ličnost na ovoj listi je Biljana Plavšić. Kakvi su vaši odnosi bili sa Biljanom Plavšić i šta vi možete da kažete o njenim aktivnostima iz tog vremena?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sa Biljnom Plavšić nikad nisam imao prijateljske odnose. Nekoliko puta smo se sreli, iz početka su to bili kurtoazni razgovori, a onda smo prešli u otvoreno međusobno neprijateljstvo. Ja sam je javno napao 1993. godine kad je u nekom intervjuu beogradskom časopisu "NIN" izjavila da nije problem ako u ovom ratu pet miliona Srba poginu, bar će onih preostalih pet miliona živeti u slobodi, otprilike tako se izjasnila. Ja sam je tada javno napao i posle toga je među nama prekinuta svaka komunikacija. Što se tiče Biljane Plavšić, na ovom satanaku sa Radovanom Karadžićem i njegovim najbližim saradnicima u junu 1996. godine, celog dana sam ubeđivao Radovana Karadžića da ne kandiduje Biljanu Plavšić za predsednika Republike Srpske. Iznosio sam razne argumente: da nije normalna, da joj ništa ne verujem, da je nestabilna ličnost, da ne treba imati poverenja na tako visokim funkcijama ljudima koji nemaju svoje potomstvo, koji nisu porodični, nemaju decu, oni su skloni da se ponašaju kao da s njima svet propada i tako dalje ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs?

TUŽILAC NAJS: Ponavljaju se određene karakteristike kad ovaj svedok govori o raznim pojedincima. On sada govori o nekom ko se pojavio pred ovim Sudom, čiji je predmet završen pred ovm Sudom. Nije na meni da je branim niti bilo ko drugi da je brani, ali pitam se da li su ovi komentari, posebno ovi poslednji komentari prikladni i da li ih uopšte treba dozvoliti ili ne.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, tu se radi o jednoj veoma delikatnoj ravnoteži. Gospodin Milošević pokušava da izvede dokaze koji će da pobiju tezu o udruženom zločinačkom poduhvatu. I zbog toga se od svedoka traži da iznese dokaze odnosno da svedoči o tome kako se on distancirao od tih ljudi i on tu navodi i karakteristike tih osoba koje mu se nisu dopadale, koje nije podržavao. Možda to jeste relevantno na jedan marginalan način. Ipak, gospodine Šešelji, zamoliću vas da ublažite komentare lične prirode o osobama koje se spominju u paragrafu 7 optužnice, jer ono šta želite da kažete, to možete da kažete bez iznošenja takvih opaski lične prirode. Nastavite, gospodine Miloševiću. Sledeće pitanje.

SVEDOK ŠEŠELJ: Mogu li da kažem nešto sasvim kratko? Molim vas, mislim da je važno.

SUDIJA ROBINSON: Da, kratko.

SVEDOK ŠEŠELJ: Gospodine Robinson, ja ne govorim šta danas mislim o Biljani Plavšić. Ja svedočim o onome šta sam Radovanu Karadžiću o Biljani Plavšić govorio u junu 1996. godine, pred njeno kandidovanje za predsednika republike, da imate to u vidu, molim vas.

SUDIJA ROBINSON: U redu, ja sam dozvolio da to iznesete budući da to ukazuje na vaše stanje svesti. Ali pitam se da li je to relevantno za

vaše stanje svesti, gospodine Miloševiću? Ključna je stvar da se vama ovde sada sudi, a ne gospodinu Šešelju. Ne u ovom postupku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Imajte u vidu, gospodine Robinson da je u ovoj tački 7 iz koje gospodin Šešelj govori o činjenicama, o svojim kontaktima sa licima koja su u tački 7 nabrojana kao članovi tog navodnog udruženog zločinačkog poduhvata. Dakle, to predstavlja jednu celinu i ovde se pokazuje u kojoj je meri uopšte tu moglo da se radi o nekakvim međusobnim vezama u bilo kakvom, a ne nekom zločinačkom poduhvatu, dakle o bilo kakvom poduhvatu.

SUDIJA ROBINSON: Da, ali ovi dokazi pokazuju da li je gospodin Šešelj imao bilo kave odnose kriminalne prirode sa tim osobama. To nisu nužno dokazi koji će da podrže vašu tezu da vi niste pripadali tom udruženom zločinačkom poduhvatu, budući da gospodin Šešelj nije vaš *alter ego*. Nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodin Šešelj naravno da nije moj *alter ego*, ali gospodin Šešelj dobro zna odnose iz tog vremena i može da odgovori na pitanje da li je uopšte postojao takav poduhvat i šta oni za koje se navodno tvrdi da su u njemu učestvovali, imaju u pogledu svojih međusobnih odnosa, da li imaju išta zajedničko. Jer ovde se kaže ...

SUDIJA ROBINSON: U redu, gospodine Miloševiću. Nastavite.

SUDIJA BONOMI: Samo još jedan komentar. Nikada ne smete da izgubite iz vida činjenicu da možete da budete u zločinačkom poduhvatu sa brojnim osobama, sa kojima se niste nikada susreli. Ključno pitanje su vaše veze s tim ljudima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Bonomi, ja se nadam da je gospodin Šešelj veoma dobro objasnio zalaganje moje i rukovodstva Republike Srbije i Jugoslavije, na primer za prihvatanje mirovnih planova i stav o tome lica koja se ovde pojavljuju, što uopšte nije deo bilo kakvog zločinačkog poduhvata, već govori o potpuno oprečnim političkim gledištima u vezi sa ratom koji je tekao u Bosni i

Hercegovini. Mislim da je to dovoljno jasno. Gospodine Šešelji, da li smatrate da ste dovoljno opisali taj odnos i poziciju Biljane Plavšić u ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne, nemojte da odgovorite na to pitanje. Gospodin Milošević vrlo dobro zna da ne može da postavi ovakvo pitanje. Sledeće pitanje, molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kakva je bila uloga gospođe Plavšić u političkom životu Republike Srpske, za vreme rata i posle rata, po vašem saznanju?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ona je bila na veoma ekstremnim pozicijama u toku rata, nepodnošljivo ekstremnim pozicijama rekao bih, koje su i meni kao izrazito i opšte poznatom srpskom nacionalisti, smetale. Biljana Plavšić je na samom početku rata dovela Arkanu i njegovu Srpsku dobrovoljačku gardu u Bijeljini, a onda ih je i posećivala nakon njihovih dejstava i Bijeljini i okolini. Negde krajem 1992. godine ili početkom 1993. godine, Biljana Plavšić je poslala pismo Željku Ražnatoviću Arkanu, Mirku Joviću i meni sa zahtevom da joj šaljemo dobrovoljce. Ja sam ignorisao njeno pismo, pretpostavljam da u njenoj arhivi mora da se nađe kopija tog pisma, šta su ova dvojica odgovorili, ja to ne znam. Međutim, ovde su bitni motivi Radovana Karadžića zašto je baš nju odlučio da kandiduje za predsednika Republike. Smatrao je da je ona ekstremnija od njega u svakom pogledu i da će na taj način zapadni faktori koji su se trudili da njega eliminišu po svaku cenu, sada imati mnogo veći problem. Drugo, znao je da je Biljana Plavšić u nepremostivom neprijateljstvu s vama, da je javno odbila s vama i da se rukuje i da je protiv vas nastupala sa krajnje ekstremnih pozicija i tako dalje i to je bio svojevrsan njegov udarac vama, kako sam ja shvatio. Ali, verovao je da će ona ostati na svojim patriotskim pozicijama do kraja. Međutim, desilo se nešto drugo. Biljana Plavšić je posle nekoliko meseci po svom izboru promenila svoju političku orijentaciju za 180 stepeni, pod delovanjem nekih zapadnih faktora s kojima je ušla u sporazume.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelji. Sledeća

ličnost na ovom popisu i onda ćemo završiti sa popisom koji je sadržan u ovoj tački 7, je general Ratko Mladić. Da li nešto ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pre nego što pređete na Mladića, vi ste naveli jedan primer ekstremizma gospođe Plavšić, kako je odbila da se rukuje sa gospodinom Miloševićem. Da li možete da nam date još jedan primer pre nego što je promenila u potpunosti svoj stav za 180 stepeni, kako ste rakli?

SVEDOK ŠEŠELJ: Pa, gospodine Robinson, ovde je reč o notornim činjenicama. Biljana Plavšić je imala ogroman broj javnih izjava za medije, televiziju, štampu i tako dalje. I, dakle, to je opšte poznato da je nastupala sa krajnje ekstremnih pozicija. Imala je popularan naziv "srpska carica", upravo zbog tih krajnje ekstremnih pozicija. Sad da se prisećam koja je doslovno, tačno njena izjava, nisam siguran da ću je doslovno izneti. I ne bih želeo da moje svedočanstvo pod zakletvom ipak bude nepouzđano. Ali ima ogroman broj takvih njenih izjava.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam, gospodine Šešelj. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, da se što kraće zadržimo na generalu Mladiću. Kakav je bio vaš odnos s njim i šta vi znate o njegovoj aktivnosti za vreme rata i kakve ste kontakte imali?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mi nikada prave kontakte nismo imali. Imali smo jedan kratak telefonski razgovor dok je general Mladić bio u Kninskom korpusu u činu pukovnika, u novembru 1991. godine. To je samo bio jedan telefonski kurtoazan razgovor. Do susreta nije došlo. Ja sam se tada sreo samo sa njegovim komandantom generalom Vukovićem, koji mi je, inače, obezbedio helikopter, kojim sam se iz Knina, preko Mostara i Podgorice vratio za Beograd. I imao sam dva slučajna susreta sa generalom Mladićem u Beogradu, onako, što bi se reklo u prolazu, samo kurtoazno upoznavanje, ništa više, on je bio u civilnom odelu. Ja s njim, dakle, nisam imao komunikaciju, ali sam ga napao javno, više puta, čak i u mitinzima u Republici Srpskoj,

kad je otkazao poslušnost civilnom rukovodstvu. Radovan Karadžić ga je negde 1995. godine pokušao da smeni, Mladić je odbio naredbu o smeni, podržali su ga ključni generali i bila je jedna veoma problematična situacija u Republici Srpskoj. Cela republika je, povodom toga, bila u krizi. Ja sam tom prilikom stao na stranu Radovana Karadžića, protiv Ratka Mladića. Posle više s njim nikakvih kontakata više nisam imao.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pre nego što napustimo ovu tačku 6 hrvatske optužnice, samo jedan detalj ću iz nje, pošto ste vi pominjali ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo nam je sada takozvana bosanska optužnica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, da, ali mi se vraćamo na hrvatsku optužnicu gde sam propustio da vas pitam za jedan detalj i vi ste govorili o Krajini, govorili o Istočnij, Zapadnoj Slavoniji. Tu se pominje i Dubrovačka republika.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate nešto o toj Dubrovačkoj Republici i, eto, kako se ona našla u ovom popisu zločina koji se meni ovde pripisuju. Da li možete nešto o tome da kažete?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ideju o Dubrovačkoj republici javno je lansirao Novak Kilibarda tadašnji predsednik Narodne stranke Crne Gore 1991. godine. Negde krajem septembra ili početkom oktobra 1991. godine, ja sam išao u posetu dubrovačkom ratištu i hercegovačkom. Tada je u južnoj Hercegovini došlo do sukoba JNA sa hrvatskim paravojnim formacijama na području Dubrovnika. Išao sam avionom u Podgoricu i, čekajući vozilo za Trebinje, ja sam poseo Novaka Kilibardu u sedištu Narodne stranke u Podgorici. Samnom je bio Milorad Albijanić, istaknuti srpski politički aktivista iz Prištine (Prishtine).

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelji, zaustaviću vas. Trebalo je da zatražim od gospodina Miloševića da preformuliše pitanje. Pitanje je

previše uopšteno: "Šta vi znate o toj Dubrovačkoj republici". Šta vi, u stvari, želite da čujete od svedoka, budući da takvo pitanje za sobom povlači jedan veoma dug i uopšteni odgovor i to je ono šta upravo sada i slušamo? Zbog toga, molim vas da se fokusirate na konkretno pitanje u vezi sa tim konceptom, dakle u vezi sa idejom "Dubrovačke republike".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, pošto vi dobro znate celu političku situaciju, političke prilike iz tog vremena, da li uopšte ideja o "Dubrovačkoj republici" iz tog vremena, ne govorim sada ja o istorijskom ili bilo kавom aspektu, ima ikakve veze sa Srbijom, rukovodstvom Srbije i samnom lično?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, ni s vama lično, ni sa rukovodstvom Srbije, ali kada je Novak Kilibarda lansirao tu ideju, mi iz Srpske radikalne stranke smo tu ideju podržali. Tamo se našla i jedna grupa Srba katolika iz Dubrovnika i Cavtata koji su formirali i Osnivački odbor Dubrovačke republike, a Novak Kilibarda im je pružio logističku podršku. Inače, Srpska radikalna stranka te 1991. godine nije formirala svoju stranačku organizaciju u Crnoj Gori, jer smo podržavali Narodnu stranku Novaka Kilibarde. Tek u maju 1992. godine, kada je na sugestiju američkog ambasadora u Beogradu Kilibarda odlučio da bojkotuje savezne izbore u Crnoj Gori, mi srpski radikali smo, "na vrat-na nos", kako naš narod kaže, organizovali svoj stranački ogranak i u Crnoj Gori izašli na izbore. I tada smo prekinuli međustranačku saradnju sa Kilibardinom Narodnom strankom. 1991. godine naši su odnosi bili srdačni i mi smo podržali Kilibardinu inicijativu o podršci obnovi Dubrovačke republike koja je imala staru, viševjekovnu tradiciju, jer vekovima su Dubrovačku republiku činili Srbi katolici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je bitno bilo da ste vi locirali tu ideju i zalaganje za nju na prostor Crne Gore, koliko shvatam?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: I to na prostor jedne, na politički milje samo jedne političke partije u Crnoj Gori, Narodne stranke.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle ta stranka, Narodna stranka, u to vreme u Crnoj Gori nije bila na vlasti

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nije bila na vlasti. Bila je opoziciona politička partija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Opoziciona politička partija DPS-u, odnosno Demokratskoj partiji socijalista Momira Bulatovića u kojoj je Milo Đukanović bi predsednik Vlade i tako dalje.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su Momir Bulatović i Milo Đukanović imali bilo kakve veze s tom idejom o "Dubrovačkoj republici"?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nikada nisam čuo da se njih dvojica zalažu za Dubrovačku republiku. Nikad nikoga nisam čuo osim Novaka Kilibardu, a mi, srpski radikali, smo ga u tome podržali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte sada tačku 26 koja je prilično duga u ovom hrvatskom delu. Ona je na strani 5. Ona ima podtačke od "A" pad do "L". Ja ću vam postaviti, u vezi s tim, nekoliko pitanja. Dakle, ovde se kaže, tu je taj paragraf 26, navedeni su načini na koje je, navodno, ostvarivan udruženi zločinački poduhvat u kome ste, navodno i vi učestvovali, dakle kako je ostvarivan. Piše: "Slobodan Milošević, delujući sam ili u dogovoru s drugim učesnicima udruženog zločinačkog poduhvata", a njih smo upravo sada sve komentarisali koji su popisani, "učestvovao je u udruženom zločinačkom poduhvatu na sledeći način", pa se onda pod "A" kaže: "pružao pomoć rukovodstvima SAO SBZS, SAO Zapadna Slavonija, SAO Krajina i RSK u preuzimanju vlasti na tim područjima i kasnije prisilnom uklanjanju hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva." Gospodine Šešelji, vi ste maločas spomenili ko je u tim područjima bio na vlasti. Pomenuli ste i Martića i Babića, Dokmanovića, Sergeja Veselinovića, tu je bio i Zdravko Zečević, Dobrovac, znači jedan čitav niz Srba bio je na vlasti u tim opštinama. Da li je to činjenica?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ti Srbi su na vlast došli izborima, lokalnim izborima na području hrvatske federalne jedinice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Moje pitanje je da li je mogao da preuzima vlast neko ko je već bio na vlasti?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Onaj ko je na vlasti nije mogao da preuzima vlast, ali mogao je da širi ingerencije sopstvene vlasti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Dakle, da li je neko iz Srbije ove ljude postavljao na vlast u Hrvatskoj ili su oni bili na vlasti u Hrvatskoj, u vreme kad su Srbi ugroženi u Hrvatskoj postupcima novog hrvatskog režima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Većina tih ljudi već je bila na vlasti. Na primer Salvko Dokmanović je bio gradonačelnik Vukovara pre izbijanja oružanih neprijateljstava u Vukovaru.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je l' Babić bio ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Babić je bio predsednik opštine Knin i tako. Svaki od ovih je bio, otprilike, predsednik opštine ili šef policije ili tako. Oni su već bili, dakle, funcioneri lokalne vlasti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vreme kad su počele tenzije i kad su počeli sukobi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li se onda može reći da se pružala pomoć njima da preuzmu vlast?

SUDIJA ROBINSON: Ne, gospodine Miloševiću. Gospodine Miloševiću, ukoliko steknem mišljenje da vi iz provokativnih razloga neprestano postavljate sugestivna pitanja, onda ću da preduzmem izvesne mere. Preformulišite pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, ovo je jedno od suštinskih pitanje ovde. Ovde se kaže "pružao pomoć u preuzimanju vlasti" ljudima koji su bili na vlasti nezavisno od bilo koga iz Srbije.

SUDIJA ROBINSON: Zaustavio sam vas zato jer to nije sporno pitanje. Sporno pitanje je pitanje načina na koji je ono postavljeno. Rekli ste "može li onda da se kaže da im je neko pomagao u preuzimanju

vlasti". Svedok mora da da svoj iskaz bez pomoći sa strane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Šešelj, kad su oni stupili na vlast u tim opštinama?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Oni su stupili odmah nakon tih izbora u hrvatskoj federalnoj jedinici. Koliko me sećanje služi, ti su izbori bili negde kraj aprila, početak maja 1990. godine. Oni su pre uzbijanja oružanih neprijateljstava bili već na lokalnoj vlasti u svim tim opštinama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sad drugi deo ove tačke "A" kaže da im je pružena pomoć u uklanjanju hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva. Da li su oni prisilno uklanjali, kako se ovde kaže, hrvatsko i drugo nesrpsko stanovništvo?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, uopšte nisu uklanjali. Ja se sećam jednog slučaja, na primer hrvatsko selo Kijevo na domak Knina, to je kninska opština. Kad sam bio tamo negde krajem 1991. godine, imao sam uza se lični pištolj i išli smo kroz to selo u neka srpska sela. Nije se moglo nikakvim zaobilaznim putem, moralo se proći kroz selo Kijevo. Martićeva policija nas je upozorila da predamo lično naoružanje policajcima pre ulaska u selo da ne bi nas tamo zaustavio neki lokalni policajac i našao nam oružje, da se ne bi desio incident. To svedoči koliko je Martićeva policija delikatno postupala izbegavajući bilo kakav incident. Mi smo svi predali oružje, mirno prošli kroz to čisto hrvatsko selo Kijevo i išli po onim srpskim selima koja smo obilazili. Međutim, kad su izbila neprijateljstva, onda ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, podsetite me, pokušavam da se prisetim na kom položaju ste vi tada bili? To je, znači, 1991. i 1992. godina.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja sam tada bio predsednik opozicione Srpske radikalne stranke i bio sam jedini poslanik moje partije u Skupštini Srbije, jedan jedini. Dakle tada smo još bili mala politička partija.

SUDIJA ROBINSON: A odakle vam tačno informacije i saznanja o tim

stvarima?

SVEDOK ŠEŠELJ: Od tamo. Bio sam u Kninu. Govorim vam o svojim iskustvima.

SUDIJA ROBINSON: Dobro. U redu. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ustanovili smo kada su došli na vlast, ustanovili smo kako su došli na vlast. Ustanovili smo i kad, dakle pre sukoba 1990. godine, na izborima.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su vlasti Republike Hrvatske po dolasku HDZ-a na vlast pokušale da nasilno razvlaste Srbe u krajevima sa velikom srpskom većinom?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. I to su radili tako što su organizovali upade svojih specijalaca u policijske stanice čiji su komandiri bili Srbi i gde je većina policajaca bila srpske nacionalnosti, otimajući im oružja iz skladišta. I to je već Srbima bio dovoljan signal da im se sprema neko veliko zlo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I šta je bila onda reakcija lokalnog stanovništva?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Onda je došlo do demonstracija, suprotstavljanja, civilnog suprotstavljanja hrvatskim policijskim specijalcima i do sukoba. Bio je sukob u Pakracu takvim povodom negde početkom marta 1991. godine. Bio je sukob na Plitvicama i u mnogim drugim mestima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, za vas se kaže da ste, osim ovoga šta smo već objasnili, otvoreno zastupali koncept stvaranja Velike Srbije, to ćemo staviti po strani, "nasiljem i drugim protivpravnim sredstvima nasilno učestvovali u ratnoj propagandi i širenju međunacionalne mržnje." Da li ste vi ...

prevodioci: Mogu li prevodioci da dobiju referencu. U svakom sluča-

ju je prebrzo ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prevodioci vas mole da kažete tačno odakle čitate. Je li to neki paragraf iz optužnice?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste, iz tačke 22 gde se kaže, pored ovoga šta smo već elaborirali, dakle pitanje Velike Srbije, kaže se: "Nasiljem i drugim protivpravnim sredstvima aktivno učestvovao u ratnoj propagandi i širenju međunacionalne mržnje". Dakle, iz tog vremena jeste li se vi zalagali za nasilje i aktivno učestvovali u ratnoj propagandi i širenju međunacionalne mržnje? U kontekstu tih događaja se govori, dakle ne govori se generalno.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Moraju se dve stvari jasno razgraničiti: koncept Velike Srbije i građanski rat koji se desio. Koncept Velike Srbije ne može se realizovati, a da mi prethodno ne uspemo da ubedimo Srbe katolike i Srbe muslimane da smo isti narod. Mi smo tu morali iz petnih žila da se suprotstavimo stogodišnjoj politici Vatikana (Vatican) i dvadesetogodišnjoj politici Komunističke partije koji su izmišljali hrvatsku i muslimansku naciju na srpskom etničkom biću. I drugo, rat koji se desio nisu izazvali Srbi. Rat koji se desio izazvali su oni koji su hteli da pocepaju Jugoslaviju. Ja sam podržavao oružana nastojanja Jugoslovenske narodne armije da se poraze paravojne formacije Tuđmanovog režima ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, nisam siguran da sam sasvim shvatio ovo šta stoji u transkriptu "oni su izmislili hrvatski i muslimanski narod unutar srpskog etničkog bića".

SVEDOK ŠEŠELJ: Nije vam dobar prevod. Reč je o hrvatskoj naciji i muslimanskoj naciji. Da bih vam to objasnio, podsetiću vas na primer Francuske (France). Tamo je različit etnički supstrat stvorio jedinstvenu naciju, a kod nas se desio obrnut proces. Na identičnom etničkom supstartu, srpskom etničkom supstratu, na osnovu verskih razlika stvarane su tri nacije: srpska da bi se svela samo na pravoslavne Srbe, hrvatska, od Srba katolika i muslimanska, od Srba muslimana. Nadam se da vam je sad jasnije? Ovo šta se dešavalo u

Jugoslaviji, nigde na svetu nije zabeleženo. U celom svetu muslimani su samo pripadnici veroispovesti. Nigde muslimani nisu posebna nacija. Nadam se da vam je to sada jasnije? Zaista je čudno za svakog ko dođe sa strane. Veoma je čudno.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, možete da nastavite sledećim pitanjem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Niste odgovorili na jedan deo mog pitanja gde se konstatuje da ste vi, delujući u okviru ovog navodnog zločinačkog poduhvata aktivno učestvovali, opet čitam, "aktivno učestvovao u ratnoj propagandi i širenju međunacionalne mržnje.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, postavlje se pitanje, da bih ja dao konkretnan odgovor o kakvoj je ratnoj propagandi reč, da li je to institucionalizovana ratna propaganda iza koje stoji neka državna institucija, pa ja u tome učestvujem. U tom slučaju moj odgovor je kategorički "ne". Ali ja priznajem da su mnoge moje izjave kao političara pojedinca i predsednika Srpske radikalne stranke mnogima izgledale kao ratoborne. To je moj stil politički, one su mogle biti ratoborne, ali to nema veze sa nekom organizovanom institucionalizovanom propagandom. I drugo. Širenje međunacionalne mržnje je veoma širok pojam. Neko može reći da ja širim međunacionalnu mržnju kad kažem da Muslimani nisu posebna nacija. A ja svoje izjave baziram na naučnim činjenicama. Ja smatram da to nije širenje međunacionalne mržnje. A neko drugi smatra da jeste, jer mu udaram u nacionalni fundament. Po pitanju Hrvata, ja sam žestoko javno napadao hrvatske ustaše i tu zaista nisam imao nikavih ograničenja u napadima. A što se samih Hrvata tiče, ja sam dokazivao da su većina od njih Srbi. Jer desilo se, kad je cepana srpska nacija, da je nova hrvatska nacija pravljena od tri segmenta, od tri različita etnička sustrata: izvornih Hrvata koji govore čakavskim jezikom, izvornih Slovenaca koji govore kajkavski, a žive u takozvanom hrvatskom Zagorju i od izvornih Srba katolika koji govore štokavski, što je odrednica za srpski jezik. Ja sam sve to na naučnim argumentima zasnivao. Mogli su moji govori biti vatreni, moji govori uvek jesu

vatreni ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste li vi na taj način širili mržnju, gospodine Šešelj?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, ja nisam širio mržnju, širio sam ljubav, ubeđivao sam ljude koji su otpali od srpske nacije da su oni Srbi i da treba da obnovimo bratsku slogu i jedinstvo između Srba pravoslavaca, katolika i muslimana. I da imamo jedinstvenu državu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad u vezi s tim organizovanjem na prostoru Krajine i, uopšte, na tim prostorima, da li je po tadašnjim propisima Jugoslavije ...

SUDIJA ROBINSON: Stanite. Pogledajte šta piše u transkriptu, gospodine Miloševiću. Prevodioci vas mole da pravite pauzu između pitanja i odgovora. Ovo sada postaje nepodnošljivo. I ja nisam siguran da vi zaista pokušavate povodom toga, gospodine Miloševiću, a i vi, gospodine Šešelj.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, mislim da je sada sve prevedeno i ponoviću pitanje i to što sporije mogu. Gospodine Šešelj, odnosno, dovoljno sporo za prevodioce. Sad s obzirom na to organizovanje na prostoru Krajine, Istočne Slavonije, Zapadne Slavonije, Knina i tako dalje, da li je po tadašnjim propisima, počev od Ustava pa dalje bilo dozvoljeno udruživanje opština?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, svi ustavi bivše Jugoslavije dozvoljavali su udruživanje opština. Jedini iskorak iz dotadašnjih ustava je bilo ovo samostalno formiranje autonomnih oblasti, ali to je bilo iznuđeno prethodnim kršenjem ustava od strane hrvatske vlasti, a kasnije vlasti u Bosni i Hercegovini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je bio osnov, po tadašnjim propisima, dakle, koji su vam vrlo poznati, a koji su tada aktuelno primenjivani, šta je bio osnov, smisao i sadržina udruživanja opština?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Opštine su se mogle po ustavnom slovu udruživati u takozvane regionalne zajednice, udružujući svoje napore u cilju realizacije određenih interesa. Ti interesi mogu biti ekonomske prirode, socijalne, političke, raznorazni interesi kad su u pitanju, ali to su obično opštine koje su susedne, dakle međusobno teritorijalno povezane i tim svojim udruživanjem, oni su mogli, uz uštedu svojim materijalnih i finansijskih efekтива, lakše postići izvesne rezultate koje su želeli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada mi recite, mislim da smo sada logično došli do odgovora i na to pitanje, da li su ta rukovodstva o kojima se govori, koja smo sada pominjali, o kojima se govori u ovoj citiranoj tački, da li su ona prisilno uklanjala hrvatsko i drugo nesrpsko stanovništvo, a ja im, eto, u tome pomagao?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Uopšte tu nije bilo organizovanog prisilnog uklanjanja hrvatskog i drugog stanovništva. Došlo je do određenog spontanog pomeranja stanovništva. Moglo je biti pojedinačnih međunacionalnih incidenata, ali mnogi srpski funkcioneri su pozivali hrvatsko stanovništvo koje je u tom slučaju, u tim opštinama bio manjinsko, da ostane mirno, da će biti sigurno, zaštićeno i tako dalje. I tu postoji čitav niz izjava u medijima. Ali došlo je do jedne druge pojave, došlo je do naoružavanja hrvatskog stanovništva u tim opštinama, ilegalnog naoružavanja od strane hrvatske Tuđmanove vlasti. Ja znam jedan konkretan primer. Ja sam pre nekoliko dana svedočio o svom učešću u demonstrativnom mirnom maršu na Plitvice. Tog dana kada smo imali marš na Plitvice i kad smo imali one, možda je preterano reći, sudare sa jedinicama JNA, ali na protivljenje smo nailazili jedinica JNA, vratio sam se u Knin. Tog dana, Martićeva policija je kod rutinske kontrole nekih hrvatskih kuća, Hrvata koji su živeli u Kninu, našla nove automatske puške mađarske proizvodnje sakrivene u pošiljkama brašna, u džakovima brašna i jednu od tih automatskih pušaka mađarske proizvodnje Milan Martić je, kao šef policije, meni poklonio u znak zahvalnosti što sam tako uspešno doprineo da ovaj marš bude okončan kako je trebalo, mirno, dostojanstveno, a da se politički ciljevi marša, na neki način, ispune. I ja sam dugo imao tu automatsku pušku mađarska proizvodnje koja je manjeg kvaliteta od naših jugoslovenskih, reč je o tipu kalašnjikov

(kalashnikov) koji smo i mi proizvodili.

SUDIJA ROBINSON: Da, dobro.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sada mi recite, s obzirom da se sada govori o toj pomoći, šta je bio razlog i svrha pružanja pomoći krajiškim Srbima od strane Republike Srbije i u čemu se ta pomoć sastojala?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ta pomoć je bila politička i materijalna. Kad kažem "materijalna", znači pomoć u hrani i drugim namirnicama i u novcu. Politička, Srbija je htela da ti Srbi prekodrinski ili prekodunavski Srbi, kako su nekad kolokvijalno nazivani, budu zaštićeni u pogledu svojih vitalnih i egzistencijalnih prava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačka "B" odnosno podtačka "B" ove iste tačke kaže da "pružao svaku vrstu" da sada ne nabrajam, pomoći, "regularnim i neregularnim vojnim snagama neophodnim za preuzimanje vlasti na tim područjima i kasnije prisilno uklanjanje hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva."

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srbija nije pružala pomoć nikakvim neregularnim vojnim snagama. Jer tamo, uz retke izuzetke koje sam ja pominjao kad sam govorio o Srpskoj dobrovoljačkoj gardi, Belim orlovima i tako dalje, tamo su funkcionisale isključivo regularne vojne snage: JNA, lokalna policija i Teritorijalna odbrana pod kontrolom JNA. I Srbija je mogla da pomaže samo JNA što joj je bila obaveza i po Ustavu i po zakonu, tada još uvek važećem jugoslovenskom. Drugo, JNA koja je jedina tamo dejstvovala kao regularna oružana sila, nije učestvovala u prisilnom preseljenu hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva. Pojedinačnih incidentata je bilo, ali JNA nikada nije imala takav cilj i nikada nisu izdavane naredbe od viših komandi JNA da se tako postupa. Bar ja nikad nisam čuo za takvu naredbu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Na kraju, mi smo videli kakva je struktura vrhovnog komandnog sastava JNA, koliko je tamo bili Hrvata, Makedonaca, Muslimana i drugih. Nemoguće je da komanda JNA izda nalog da se proteruje hrvatsko stanovništvo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja čekam da čujem da je prevedeno, pa da vam onda postavim sledeće pitanje, gospodine Šešelji. Malopre ste objasnili, dakle, šta su bile regularne snage. A koje su bile neregularne formacije na tom području?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Neregularne formacije su bile formacije takozvanog “Zbora nacionalne garde” Hrvatske koje je formirao Franjo Tuđman, kolokvijalno su nazivani njihovi pripadnici “Zengama”. To je bila glavna paravojna formacija. Hrvati su imali i nekoliko drugih, nekad samoniklih, a nekada pod kontrolom vlasti, paravojnih formacija. Tu je bila Glavaševa formacija otvoreno ustaškog karaktera koja je delovala u Osijeku i okolini, tu je bilo formacija Hrvatske stranke prava Dobroslava Parage i još nekih. Raznorazna imena su imali, teško da bih se svih tih naziva i setio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, govorim sada samo vašem iskustvu i vašim saznanjima. Da li su Krajiški Srbi bili ti koji su napadali ili koji su napadani?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Oni su redovno bili napadani. Režim Franje Tuđmana je hteo da teritorije na kojima su oni živeli kao većinsko stanovništvo, povrati pod svoju striktnu kontrolu, a ti Krajiški Srbi su se suprotstavljali.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, sad da ne ulazimo na teren stručnih mišljenja, ali da li su, pravno posmatrano, njihova nastojanja i zahtevi bili opravdani, odnosno legalni, ili ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pravno posmatrano, njihova nastojanja su bila u skladu sa ustavnim odredbama i zakonima u cilju očuvanja Jugoslavije, a Tuđmanovi separatistički potezi su bili apsolutno protivustavni. JNA je postupala sa aspekta Ustava, a oni koji su se protiv njih borili na području hrvatske federalne jedinice, protivustavno su se borili i ponašali i podlegali su krivičnom gonjenju na osnovu tada važećeg saveznog Krivičnog zakona. Postojalo je krivično delo oružane pobune. I čak je JNA procesuirala neke slučajeve, ali nije uspela da ih izvede do kraja. Ako se sećate hapšenja generala Martina Špegelja, pokušaja da mu Vojni sud sudi u Zagrebu, hapšenja još nekoliko drugih ...

SUDIJA ROBINSON: Da, sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da pokušamo, gospodine Šešelji, da svedemo sad na sasvim uži prostor ovo pitanje kome je u Krajini Republika Srbija pružila finansijsku i materijalnu pomoć i zašto?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Republika Srbija je pružala finansijsku i materijalnu pomoć samo legalnom rukovodstvu Republike Srpske Krajine, da bi mu pomogla da se održi, s obzirom da su Hrvati već imali veliku pomoć zapadnih sila na svojoj strani.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Sad ću vam citirati tačku "C" ovog istog paragrafa, odnosno potparagraf "C" ovog istog paragrafa, gde kaže: "Dao je uputstva organima Vlade Republike Srbije da formiraju oružane snage odvojene od saveznih oružanih snaga", to piše u ovom tekstu, nadam se da imate pred sobom ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači "oružane snage Republike Srbije odvojene od saveznih oružanih snaga, radi angažovanja u borbеним dejstvima van Republike Srbije, a posebno na navedenim područjima u Hrvatskoj i kasnije u prisilnom ukljanjaju hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva."

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srbija nikada nije imala svoje oružane snage. Na području Srbije je delovala Teritorijalna odbrana. Ta Teritorijalna odbrana je podređana JNA i nije imala nikavu samostalnu ulogu. Svi koji su iz Srbije učestvovali u oružanim dejstvima na području hrvatske federalne jedinice, bili su u sastavu JNA. Bilo je policajaca koji su učestvovali, ali u statusu dobrovoljaca, dakle u Srbiji je radio profesionalno kao policajac, hteo je da bude dobrovoljac u Republici Srpskoj Krajini, bilo u kojoj od ovih autonomnih oblasti, on je tražio dozvolu od svojih viših organa i odlazio je kao dobrovoljac, a njegova profesionalna prava iz radnog odnosa bila su zaštićena kao i profesionalna prava mobilisanih rezervista JNA.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pretpostavljam da ste indirektno

odgovorili na to pitanje, ali moram da vam ga postavim sasvim decidno. Da li je Republika Srbija ikad formirala oružane snage odvojeno od saveznih oružanih snaga?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Republika Srbija nikad nije formirala oružane snage odvojene od saveznih oružanih snaga, mada je bilo takvih inicijativa od opozicionih partija. U leto 1991. godine, Demokratska stranka i Srpski pokret obnove se intenzivno zalažu za formiranje srpske vojske. Ja sam krajem 1991. godine imao televizijski duel na Televiziji Politika sa Zoranom Đinđićem. Naš verbalni sukob je bio upravo povodom toga. Đinđić se zalagao za formiranje srpske vojske, ja sam bio protiv i pobedio sam ga u tom duelu. Ja sam podržavao JNA kao jedinu regularnu oružanu silu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je u uslovima postojanja jugoslovenske države, po vašim saznanjima ikada postojao u Srbiji neki plan da se formiraju oružane snage Srbije odvojene od jugoslovenskih oružanih snaga?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nikada vlast takav plan nije imala, ali, već sam rekao, pojedinci, pojedine političke partije su nastupali sa takvim idejama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U potparagrafu "D" ovog istog paragrafa se kaže: "Učestvovao je u formiranju, finansiranju, snabdevanju, pružanju podrške i rukovođenju specijalnim snagama Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije. Te specijalne snage su formirane i data im je podrška da bi pomogle u ostvarivanju cilja udruženog zločinačkog poduhvata počinjenjem zločina koji predstavljaju povredu" i tako dalje, kojih statuta, to sad nije važno. Moje pitanje je šta znate o specijalnim snagama Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije, kada su one formirane, zašto, ko ih je činio, šta im je bilo zadužanje, čime su se bavili u praksi?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U vreme rata postojala je samo jedna Specijalna jedinica Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije. To je takozvana Specijalna antiteroristička jedinica koja je formirana početkom osamdesetih godina. Bila je potrebna zbog zbivanja na Kosovu i Metohiji i tada su sve federalne jedinice počele da formiraju

svoje specijalne antiterorističke jedinice. Sve te jedinice su učestvovala u sprečavanju albanske separatističke pobune na Kosovu i Metohiji i čak naizmenično i hrvatska i slovenačka i makedonska i bosanskohercegovačka i crnogorska i tada je bila formirana posebna savezna antiteroristička jedinica. Po mojim sazanjima ova specijalna antiteroristička jedinica nikada kao takva nije bila angažovana u ratovima na području Hrvatske, odnosno bosansko-hercegovačke federalne jedinice. Tek negde 1996. godine formirana je još jedna specijalna jedinica, to je bila specijalna jedinica Službe državne bezbednosti koja se zvala Jedinica za specijalne operacije, a popularni naziv im je bio "Crvene beretke".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ta jedinica, rekli ste, to je JSO, Jedinica za specijalne operacije, 1996. godine.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, koliko se ja sećam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su se tada u njoj našli neki pojedinci koji su imali određeno iskustvo iz oružanih sukoba na prostorima nekadašnje Jugoslavije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Osnovna ideja je i bila da se u tu specijalnu jedinicu okupe borci koji su se najviše iskazali, kao najsposobniji. Ta jedinica je bila posebno plaćena, imala je, dakle, veće plate nego redovni policajci, a cilj je bio da se najbolji borci koncentrišu u toj jednoj jedinici koja je imala, otprilike, do 500 pripadnika, jer se smatralo da ta jedinica može biti potrebna za naredna iskušenja koja čekaju našu zemlju. I, po mojim saznanjima, u tu jedinicu su primani i neki pripadnici bivše Arkanove Srske dobrovoljačke garde i pripadnici takozvane "Martićeve policije" kako je ona popularno nazivana i mnogi drugi. Ja znam pouzdano da je i nekim dobrovoljcima Srpske radikalne stranke nuđeno koji su se istakli u ratu, da postanu pripadnici te jedinice, ali mnogi od njih su meni dolazili da mi saopšte tu ponudu rekavši da to odbijaju jer je Srpska radikalna stranka u to vreme bila u žestokom sukobu sa režimom koji je činila vaša partija.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada jedno pitanje,

gospodine Šešelj. Ako bi se zbog toga što su neki pripadnici JSO još pre osnivanja JSO i svog pristupanja MUP-u, znači pre 1996. godine, borili u Krajini ili u Bosni i Hercegovini, moglo da zaključi da se JSO borila na tim prostorima, da li bi onda po istoj logici moglo da se zaključi da se JSO borila i u Legiji stranaca (Legion Etrangere) i u raznim drugim ...

SUDIJA ROBINSON: Ne, ne smete da odgovorite na ovo pitanje. Osim toga, gospodine Šešelj, sigurno možete da prepoznate dozvoljena od nedozvoljenih pitanja.

SVEDOK ŠEŠELJ: Ja se pokoravam vašoj volji, gospodine Robinson, kao što vidite, od prvog dana. Čak i kad mi to nije prijatno, ja vam se pokoravam.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj rekli ste da je ova Jedinica za specijalne operacije formirana 1996. godine. Da li imate neko objašnjenje zašto se pominje angažovanje te jedinice negde van Srbije pre nego što je ona formirana?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mislim da zabunu pravi ovaj kolokvijalni naziv "Crvene beretke", jer u toku ovih ratova na jugoslovenskom prostoru razne jedinice su se pojavljivale pod kolokvijalnim nazivom "Crvene beretke". Nekada su Crvenim beretkama nazivani vojnici koji su prošli kroz taj takozvani centar za obuku kapetana Dragana negde u okolini Knina, ne znam tačno ni gde je bilo to. Onda, bilo je jedinica JNA koje su imale crvene beretke, pa ih je narod tako nazivao. Ja znam pouzdano iz presude koju sam čitao, presude ovoga Suda, Vidoju Blagojeviću i Draganu Jokiću, da je Bratunačka brigada Vojske Republike Srpske imala izviđački vod ili vod za specijalna dejstva pod nazivom "Crvene beretke". To možete naći u vašoj presudi, gospodine Robinson, ovde. Dakle, razne formacije su nazivane "Crvenim beretkama". Ova jedinica Službe državne bezbednosti odmah po osnivanju, kolokvijalno, u običnom narodu i među svojim pripadnicima nazivana "Crvenim beretkama"

i mislim da to stvara zabunu. A svi ti pripadnici Jedinice za specijalne operacije koji su imali ratnih iskustva, naravno da su bili ponosni na svoje ratno iskustvo i da su smatrali u kontinuitetu da se bore za srpske nacionalne interese. Nisu oni lično pravili razliku između svog ranijeg angažovanja u Vojsci Republike Srpske Krajine ili u Vojsci Republike Srpske sa ovim angažmanom u specijalnoj jedinici policije Republike Srbije, jer mi Srbi smo većito jedan narod i ostaćemo jedan narod, ma koliko nas zapadne sile cepale i delile.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, citiraću vam tačku "E" koja mi nije dovoljno jasna, ali možda ćete ipak moći da kažete o čemu se tu radi. Kaže ovako, tačka "E", odnosno potparagraf "E" ovog istog paragrafa 26: "Učestvovao je u pružanju finansijske logističke i političke podrške i rukovođenju ili u rukovođenju", samo da proverim, da "učestvovao je u pružanju finansijske, logističke i političke podrške i rukovođenju srpskim neregularnim i paravojnim snagama. Takva podrška davana je kao potpora udruženom zločinačkom poduhvatu počinjenjem zločina koji predstavljaju povredu" i tako dalje, da sad sve to ne čitam. Recite samo u najkraćem, kakav je bio odnos vlasti u Srbiji prema paravojnim formacijama?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vlast u Srbiji je bila kategorički protiv paravojnih formacija i trudila se da suzbije te paravojne formacije. Ja se dobro sećam, bio sam narodni poslanik Skupštine Republike Srbije, imali smo veoma loše nasleđeno zakonodavstvo po tom pitanju. Kod nas uopšte nelegalno posedovanje oružja ranije nije bilo krivično delo, nego samo prekršaj za koji se mogla izreći novčana kazna i najteža kazna je bila kad policija nekome nađe nelegalno naoružanje, pa mu ga oduzme. 1992. godine Narodna skupština Republike Srbije je donela posebam zakon kojim je svako nelegalno posedovanje oružja predstavljalo krivično delo i zaprećeno bilo najmanje tri godine zatvora. I te godine je zabranjeno bilo kretanje u civilnim uniformama svih onih koji su pripadali, u vojnim uniformama svima onima koji nisu pripadali JNA, odnosno oružanim snagama. 1992. godine je donešen taj zakon. Do tada zakonske zaštite nije bilo, pa su i pripadnici paravojnih formacija i po Srbiji slobodno nosili uni-

forme, a rekao sam već da je za nošenje oružja bila veoma blaga prekršajna kazna. Baš zbog tog negativnog iskustva, Narodna skupština donosi zakon kojim se to strogo zabranjuje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da vam se unapred izvinim da ne mislite da vam postavljam jedno te isto pitanje, ali se ovde ponavlja jedna konstatacija u posebnoj tački, to je tačka "F", odnosno potparagraf "F" ove tačke 26, koji glasi: "Učestvovao je u planiranju i pripremama za preuzimanje vlasti u SAO SBZS, SAO Zapadnoj Slavoniji, SAO Krajini i Dubrovačkoj republici i kasnije prisilno uklanjanje hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva". Dakle ovo je sad posebna podtačka, jako ste vi na to davali objašnjenje, ali moram da vas pitam i o toj tački da li sam ja učestvovao u tom preuzimanju vlasti u navedenim područjima, a posebno šta znate u vezi s tim uklanjanjem nesrpskog stanovništva i našoj ulozi u tome i mojoj ulozi u tome.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prvo, niste mogli učestvovati u preuzimanju vlasti, to smo pitanje razjasnili. Drugo, niste mogli učestvovati u komandovanju jedinicama JNA. I treće, nije bilo sistematskog uklanjanja hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva. Ja sam obilazio, rekao sam već i dubrovačko ratište. Moja neposredna saznanja i iskustva, ono šta sam video svojim očima, hrvatsko stanovništvo iz okoline Dubrovnika povlačilo se sa hrvatskim paravojnim formacijama koje su se borile protiv jedinica JNA. Tamo gde tih borbi nije bilo, dajem vam primer grada Cavtata, Cavtat je grad južno od Dubrovnika, Cavtat su hrvatske paravojne formacije napustile bez borbe. Civilno stanovništvo ostalo je da živi, jedinice JNA su ga snabdevale hranom i svim ostalim potrepštinama i nikakvog prisilnog uklanjanja nije bilo. To je jedna veća koncentracija hrvatskog stanovništva, takozvanog hrvatskog, srpskog katoličkog. Ali JNA se trudila da tom stanovništvu pomogne. Imam primer i nekih sela gde je takođe na taj način postupala JNA. Do odlaska hrvatskog stanovništva dolazilo je samo tamo gde su hrvatske lokalne vlasti ili hrvatske paravojne formacije organizovale odlazak svojih civila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelji.

Pogledajte sad potparagraf "G", koji glasi: "Vršio je efektivnu kontrolu ili značajan uticaj na JNA koja je učestvovala u planiranju, pripremi i izvršenju prisilnog uklanjanja hrvatskog i drugog nesrpskog stanovništva" iz svih ovih nabrojanih, Istočna, Zapdna Krajina, Dubrovačka republika i tako dalje. Dakle da li je, prvo da vam postavim jedno prethodno pitanje, pre nego što vas pitam kako sam ja to efektivnu kontrolu i uticaj vršio, da li je JNA učestvovala u planiranju, pripremi i izvršenju prisilnog uklanjanja?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. JNA u tome nije učestvovala, njenim oficirima i jedinicama nije bilo naređivano da to rade. Međutim vi niste mogli da vršite nikavu kontrolu nad JNA. 1991. godine, cele 1991. godine, sve dok nije usvojen Vensov plan, najviši generali JNA planiraju vojni puč, to je potvrdio i general Veljko Kadijević u svojoj knjizi koju je objavio nakon odlaska sa funkcije. Cilj puča je bio da se uklone politička rukovodstva svih federalnih jedinica i Srbije i Hrvatske i Slovenije i Bosne i Hercegovine, da se uspostavi vojna vlast i Veljko Kadijević se nadao da može imati podršku zapadnih sila, misleći da će zapadne sile da čuvaju Jugoslaviju, pa kad je izgubio tu nadu, onda je lično išao u Moskvu (Moscow), tražio je podršku Sovjetskog saveza (Soviet Union). Maršal Jazov (Dmitri T. Jazov) mi je nekoliko godina posle pričao o svojim razgovorima sa Veljkom Kadijevićem. Veljko Kadijević je tražio intervenciju Sovjetske armije, maršal Jazov, tadašnji ministar odbrane mi je odgovorio da vojska, odnosno armija Sovjetskog saveza, sovjetska armija, ne može u to da se upušta, jer nema odgovarajuće odluke svog političkog rukovodstva. Veljko Kadijević je, dakle, planirao puč, vojni puč, tražeći stranu podršku da bi se taj puč održao. Pošto nije mogao da dobije stranu podršku ni na zapadu, ni na istoku, morao je od puča krajem 1991. godine da odustane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, rekli ste JNA nije učestvovala u planiranju, a ovo o mojoj kontroli nadam se da ste objasnili, dakle nije učestvovala JNA u planiranju, pripremi i izvršenju prisilnog uklanjanja stanovništva. A recite, kako je JNA postupala u kriznim situacijama gde je dolazilo do tenzija i sukoba između pripadnika raznih nacionalnosti na području nekadašnje Jugoslavije, a

posebno u pogledu odnosa JNA prema civilima. Kako je postupala JNA u kriznim situacijama u odnosu na pripadnike različitih nacionalnosti?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: JNA je intenzivno pokušavala da spreči sukobe, da eliminiše sukobe, da se postavi kao tampon zona između sukobljenih strana. Ja sam već pominjao slučaj Borova sela gde je već nakon sat ili dva trajanja sukoba ušla jedinica JNA i postavila se između sukobljenih strana i pomogla hrvatskim policajcima i paravojnicima da se povuku i ponesu svoje poginule. Ima čitav niz drugih primera te vrste. Sve jedinice JNA su striktno dobijale naređenja od najviše komande da se prema svim civilima postupi podjednako, brižljivo, s pažnjom, da se čuvaju civili, zaštite, da im se pomogne u zonama ratnih dejstava na sve moguće načine. To je bio generalni stav JNA i sve naredbe, koliko sam ja upoznat, išle su u tom pravcu. JNA nije pravila razliku u pogledu nacionalne pripadnosti civilnog stanovništva.

SUDIJA ROBINSON: Vreme je za pauzu. Pauza od 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

prevodioci: Mikrofon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nadam se da je uključen. Nadam se da možemo da idemo dalje. Potparagraf "H" ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Samo mi recite koja strana, molim vas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Potparagraf "H" vam je na šestoj stranici. Jeste li ga našli?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Pružao je finansijsku, logističku podršku jedinicama TO i srpskim dobrovoljačkim jedinicama" i onda

se nabraja gde su sve delovale, to sam vam više puta citirao "koje su pomagale u sprovođenju cilja udruženog zločinačkog poduhvata počinjenjem zločina" i tako dalje. Dakle, da li su ...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak. Prevodioci traže referencu. Radi se o paragrafu 26, tačka "h" hrvatske optužnice. Gospodine Miloševiću, nema nikave svrhe da to naglas čitate. Vi treba da budete u stanju da formulišete pitanje koje održava samu suštinu tog paragrafa. Jednostavno gubite vreme čitajući delove optužnice. U svakom slučaju i svedok to ima pred sobom na njegovom jeziku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Šešelji, imate ... Ovo se mnogo puta ponavlja, gospodine Robinson, a to je pisao gospodin Najs i njegova služba, a ne ja, inače ja ne bih 100 puta postavio jedno te isto pitanje. Ali je ono, kao što vidite, mnogo puta ponovljeno. Konstatacije su mnogo puta ponovljene. Dakle, da li sam ja pružao pomoć nekakvim jedinicama da izvrše neki zločinački poduhvat, da li su one uopšte vršile neki zločinački poduhvat?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Vi i vlast koju ovde personifikujete niste pomagali nikakvim jedinicama Teritorijalne odbrane, jer su sve te jedinice Teritorijalne odbrane bile pod komandom JNA i vaša vojna pomoć mogla je biti samo pomaganje JNA, a politička i finansijska podrška je bila političkim rukovodstvima tih srpskih autonomnih oblasti. Drugo, U Dubrovačkoj republici nije ni bilo nikakvih jedinica Teritorijalne odbrane, niti je bilo nekih organa vlasti. Ova ideje o "Dubrovačkoj republici" ostala je na nivou inicijative. Nikada, koliko sam ja upoznat, nije došlo do formiranja neke institucije tog karaktera, a ovo se često ponavlja kroz celu takozvanu hrvatsku optužnicu. Dakle, Dubrovačka republika na nivou inicijative Novaka Kilibarde i Narodne stranke i grupe Srba katolika iz Dubrovnika i Cavtata, čijih se imene, da vam iskreno kažem, sad trenutno ne mogu setiti, mada su neki od njih davali intervjuje za medije. To je sve ostalo na nivou inicijative. Tamo, na području Dubrovnika, dejstvovala je isključivo JNA. Nije bilo nikakvih paravojnih jedinica, nije bilo nikakvih jedinica Teritorijalne odbrane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su jedinice, pošto se ovde pominju jedinice Teritorijalne odbrane u svim ovim krajevima, da li su jedinice Teritorijalne odbrane i dobrovoljačke jedinice pomagale ili učestvovala u ostvarenju ovog navodnog cilja udruženog zločinačkog poduhvata, prisilno uklanjanje većine hrvatskog i nesrpskog stanovništva sa trećine teritorije Republike Hrvatske i to vršenjem krivičnih dela?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Prisilno proterivanje hrvatskog i nesrpskog stanovništva nije bio ničiji cilj. Do elementa progona dolazilo je samo u incidentnim situacijama, ali sistematsko proganjanje nije postojalo, ni kao cilj, niti je u praksi realizovano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačka "I" govori kako sam nala-gao donošenje zakona i propisa vezanih za angažovanje jedinica JNA, Teritorijalne odbrane i srpskih dobrovoljačkih jedinica u Hrvatskoj. Moje pitanje je da li vam je poznato postojanje bilo kakvog zakona i propisa koji odgovara ovom opisu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Takav zakon ne postoji i onda je navođenje toga u optužnici jednostavno besmisleno. Ni jedan zakon ne može da postoji, a da nije objavljen u "Službenom glasniku" Republike Srbije ili u saveznom "Službenom listu". Zakone koji se tiču JNA, mogla je da donosi samo savezna Skupština i moglo je Predsedništvo Jugoslavije da donosi uredbe sa zakonskom snagom u ratnim uslovima, u stanju neposredne ratne opasnosti i u vanrednom stanju. Dakle, apsolutno nikakve veze nije to s vama moglo imati, niti ste vi to mogli nekome naložiti u saveznoj Skupštini ili saveznom Predsedništvu da donosi takve opšte pravne akte.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, u paragrafu "I" stoji reč "efektivno". A to predstavlja ideju da ako gospodin Milošević nije nešto učinio *de jure*, da je, u stvari, *de facto* bilo usvajanje ovakvih zakona. No, koliko sam vas ja shvatio, vi kažete da nisu donošeni nikavi zakoni u vezi sa angažovanjem jedinica JNA i srpskih dobrovoljačkih jedinica u Hrvatskoj.

SVEDOK ŠEŠELJ: Nikakvi zakoni, kategorički tvrdim, po tom pitanju nisu donošeni, nije bilo ni potrebe, jer je zakonska regulativa prethodne Jugoslavije bila sasvim dovoljna. Na osnovu zakonske regulative prethodne Jugoslavije načelnik Generalštaba je mogao donositi naredbe o angažovanju dobrovoljaca u okviru JNA. Koliko ja znam, postoje samo takve naredbe. A naredba ni u jednom pravnom sistemu nije zakonski pravni akt, valjda se slažete samnom, gospodine Robinson.

SUDIJA ROBINSON: Da, složio bih se s vama, ali da čujemo dalje svedočenje. Gospodine Miloševiću, izvolite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Imate tačku "J" koja sledi i u kojoj se kaže kako sam rukovodio, komandovao, kontrolisao ili na drugi način i tako dalje, pružao pomoć ili podršku JNA, TO, koji su bili angažovani na sprovođenju cilja udruženog zločinačkog poduhvata.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je i pravno i faktički nemoguće. Međutim ja nešto drugo ovde mislim, gospodine Miloševiću. Vaši politički protivnici, među njima i ja, u žestini sukoba ponekad smo vas za ovo optuživali. A izgleda da je optužnica pisana na osnovu naših napada na vas, a ne realno konkretnog stanja ili činjenica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Šešelj, da vam postavim direktno pitanje pošto kaže: "rukovodio, komandovao kontrolisao, pružao pomoć JNA i TO" da li sam ja rukovodio, komandovao i kontrolisao navedene snage?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je nemoguće. Rukovođenje i komandovanje je čisto vojna funkcija i ona se odvija po vojnoj hijerarhijskoj investituri. Vašeg mesta u toj investituri jednostavno nije bilo. A ja sam već implicitno pokazao da vi niste mogli da utičete ni na Veljka Kadijevića, ni na Blagoja Adžića. Mogli ste s njima da razgovarate, mogli ste s njima, da ih savetujete, ali iz svih svedočenja iz tog vremena je bilo očigledno da oni, praktično, nikog nisu slušali.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, prevodioci traže da pravite pauzu između pitanja i odgovora. Takođe, gospodine Šešelj, odgovarajući na pitanje vi ste rekli da je to bilo nemoguće i u pravnom smislu, a i faktički. Da li možete da date komentar zbog čega smatrate da je faktički bilo nemoguće da gospodin Milošević vrši bilo kakvu kontrolu nad JNA? Ne bavimo se sada sa *de jure* situacijom, dakle u lancu komandovanja, već *de facto*? Zašto je bilo nemoguće da on vrši takvu kontrolu?

SVEDOK ŠEŠELJ: Faktički je bilo nemoguće zbog strukture komande Jugoslovenske narodne armije, zbog činjenice da je ministar odbrane bio general Veljko Kadijević, a načelnik Generalštaba general Blagoje Adžić. Njih dvojica, zajedno sa grupom drugih generala, neprekidno su planirali da izvrše vojni puč, da obore i gospodina Miloševića i Tuđmana i Rupela, Izetbegovića i ko zna koga još i da ponovo objedine Jugoslaviju, očekujući starnu podršku. Oni nikad nisu bili sledbenici gospodina Miloševića.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Šešelj, sve je faktički moguće ako se to dešava izvan okvira zakona. E sad, da li će se nešto desiti, to, naravno, zavisi i od ličnosti pojedinaca koji su uključeni u nešto, zar ne? A takođe i od vlasti, od moći koja im stoji na raspolaganju i to kao činjenica.

SVEDOK ŠEŠELJ: Iz knjige "Sećanja" Borislava Jovića, tadašnjeg člana Predsedništva Jugoslavije, možete da se uverite, gospodine Robinson, da su i gospodin Milošević i Borislav Jović neprekidno izražavali nezadovoljstvo ponašanjem i Veljka Kadijevića i Blagoja Adžića. Tu je postojala neka netrpeljivost koju smo svi mi koji smo se bavili politikom, znali. Ja sam lično imao mnoštvo saznanja da postoji netrpeljivost između gospodina Miloševića, s jedne strane, Veljka Kadijevića i Blagoja Adžića, s druge strane. Čak u saznanju takve netrpeljivosti, moje su simpatije 1991. godine više bile uz gospodina Miloševića, nego uz Veljka Kadijevića i Blagoja Adžića.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, upravo iz vaših saznanja iz tog vremena, šta je to što je moglo da stvori utisak o nekakvom savezništvu JNA, vlasti u Srbiji i Croj Gori i Srba sa prostora Krajine i Republike Srpske?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Samo to što je Srbija stavom svog političkog rukovodstva i većinskim političkim faktorima bila lojalna Jugoslovenskoj narodnoj armiji, nije htela da formira posebnu vojsku i nije htela da razbija Jugoslaviju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, da vidim samo da li je završen prevod, dobro. A da li je zalaganje za očuvanje Jugoslavije bilo nezakonito i da li je taj cilj bio suprotan pravu?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je bila jedina zakonita i ispravna opcija sa aspekta Ustava i pravnog poretka. Sve ostalo je bilo protivzakonito. Čak i ja koji sam ideološki bio veoma razočaran Jugoslavijom i u ideološkom smislu više mi Jugoslavija nije bila prihvatljiva, u pravnom i faktičkom smislu neprekidno sam se ponašao lojalno, jer je Jugoslavija bila jedina legalna država u tom trenutku i njena oružana sila jedina regularna armija na svim jugoslovenskim prostorima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je zalaganje za razbijanje Jugoslavije bilo zakonito?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ono je bilo nezakonito i udaralo je pod odredbe saveznog Krivičnog zakona. I svi koji su vodili separatističku politiku i bez nasilja, čak i nenasilna separatistička politika bila je zakonom zabranjena, mogli su biti osuđeni na dugogodišnju kaznu zatvora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je zalaganje za očuvanje i odbranu Jugoslavije bilo obaveza i zadatak JNA?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. To je bila osnovna obaveza i zadatak JNA u sve vreme njenog postojanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je uz JNA po Ustavu Jugoslavije činio oružane snage Jugoslavije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Oružane snage je činila Jugoslovenska narodna armija i Teritorijalna odbrana, po Ustavu. To su dve komponente oružanih snaga. A zakonima je dalje razrađivano kad se Teritorijalna odbrana prepotčinjava komandama JNA, jer je Teritorijalna odbrana formirana na nivou federalnih jedinica, a JNA isključivo na nivou cele Jugoslavije. I armijske oblasti JNA nisu odgovarale granicama federalnih jedinica. Na primer, VI armijska oblast, sa sedištem u Sarajevu, imala je skoro celu Bosnu i Hercegovinu i celu Slavoniju u hrvatskoj federalnoj jedinici. A na području Srbije bile su dve armijske oblasti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je zalaganje za očuvanje i odbranu Jugoslavije bio i zadatak Teritorijalne odbrane?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, to je bio i zadatak Teritorijalne odbrane. Obe komponente oružanih snaga bile su u obavezi da Jugoslaviju čuvaju od spoljašnje agresije i od unutrašnjih subverzivnih faktora, eventualno oružane pobune i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je zalaganje za očuvanje Jugoslavije bila obaveza i svih drugih državnih organa, saveznih, republičkih, pokrajinskih i lokalnih?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da, svi državni organi i savezni i republički i pokrajinski i lokalni. I svi građani po Ustavu su bili dužni da čuvaju teritorijalnu celovitost, pravni poredak i državni suverenitet Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je podrška i pomoć JNA u obavljanju njene Ustavom utvrđene funkcije neka nelegalna aktivnost?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: To je bila dužnost, to je bila obaveza. Sve šta ste uradili kao predsednik Republike Srbije i šta je uradila vaša partija kao vladajuća i sve institucije vlasti u Republici Srbiji na planu pomaganja Jugoslovenske narodne armije, bila je vaša ustavna i zakonska obaveza.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, generalno govoreći, gospodine Šešelj, da li se zalaganje subjekata u jednoj državi, a posebno državnih organa te države za opstanak te države ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, prevodilac moli da usporite. Gospodine Šešelj, vi ne pravite pauzu nakon postavljanje pitanja gospodina Miloševića, vi odmah odgovarate. Radite ono šta sada radi gospodin Milošević. On sluša prevod i čeka da se prevod završi. Ali vi odmah odgovarate, jer govorite istim jezikom, tako da postoji ta prirodna tendencija da se tako odgovara.

SVEDOK ŠEŠELJ: Trudiću se da pravim pauze, ako se ponekad zaboravim, nadam se da mi nećete mnogo zameriti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, da li se, dakle, zalaganje subjekata u jednoj državi, a posebno državnih organa te države za opstanak te države i odbranu od nelegalne i nasilne secesije, što je, kako ste vi objasnili, ustavna obaveza, može smatrati nekom konspiracijom, to jest zaverom ili udruženim zločinačkim poduhvatom?

TUŽILAC NAJS: Pa ne mislim da će to da nam bude od koristi.

prevodioci: Predsedavajući sudija nije uključio mikrofoni.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, dolazim do zaključka da su ova pitanja provokativno sugestivne prirode i razmišljam o tome da preduzmem određene mere u vezi sa tim. Sledeće pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, da li su navedene snage, vi ste govorili o tim snagama, JNA i Teritorijalna odbrana vršili neke zločine radi ostvarenja udruženog zločinačkog poduhvata?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Do zločina je dolazilo, ali u incidentnim situacijama, tamo gde nije pojedince ili grupe bilo moguće kontrolisati, a po mojim saznanjima neki zločini su smišljeno izazvani

da bi se postigli politički efekti. Ja kao dokaz navodim činjenicu da se general Aleksandar Vasiljević kao šef službe vojne bezbednosti zatekao u Zapadnoj Slavoniji u vreme sloma Zapadne Slavonije kad su neki zločini nad civilima bili izvršeni, a zatekao se i na području Vukovara kad je izvršeno streljanje zarobljenika u Ovčari. To govori da je neki faktor u vojsci iz političkih razloga hteo posebno upečatljive zločine kako bi ih u manipulativne svrhe posle iskoristio. Ja jednostavno nemam drugog objašnjenja za ono šta se desilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vi ne optužujete generala Vasiljevića za učešće u tome što se desilo u ...

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja ga optužujem, jer general Vasiljević, iako je znao za te zločine i u Zapadnoj Slavoniji i u Ovčari, nije podnosio krivičnu prijavu i nije preduzeo odgovarajuće mere da vojni sudovi, kao jedini nadležni po tadašnjem pravnom poretku, preduzmu krivično gonjenje izvršilaca zločina. To je bila njegova osnovna dužnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelji, da pogledamo šta kaže tačka "K" odnosno potparagraf "K" ove tačke, ovog paragrafa 26. Kaže da sam "rukovodio, komandovao, kontrolisao ili na drugi način pružao pomoć i podršku policijskom snagama MUP-a Republike Srbije, uključujući DB, čiji su pripadnici pomagali da se sprovede cilj udruženog zločinačkog poduhvata u SAO", jednoj, drugoj, Dubrovačkoj republici. E sad, pitanje je je da li je MUP Srbije učestvovao u ostvarenju bilo kakvih aktivnosti te vrste na ovim područjima koja se ovde pominju? Znači sva područja redom.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije nije slalo ni jednu policijsku jedinicu na ova područja. Pojedinačno, policajci su se prijavljivali kao dobrovoljci, među njima i Radovan Stojčić Badža i odlazili na ratište, a njihove radne obaveze odnosno profesionalni radni odnos je bio zakonom regulisan kao i ostalim pripadnicima JNA. Svi oni koje je mobilisala JNA, ili su se kao dobrovoljci prijavili u JNA, sačuvali su svoj radni odnos, dobijali odsustvo, čak su u nekim firmama dobijali i plaćeno odsustvo, jer su odlazili kao dobrovoljci na mesec ili mesec i po dana, otpri-

like je to bio rok na koji se odlazilo kao dobrovoljac na ratište. A ovde gde se govori o Dubrovačkoj republici, tu nije bio ni jedan dobrovoljac iz Srbije, a kamoli i jedan policajac kao dobrovoljac. Na Dubrovačkom ratištu dejstvovala je isključivo JNA.

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, gospodine Miloševiću.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najš, pokušavam da se setim koje su bile teze Tužilaštva u vezi sa paragrafom "K". Da li vi kažete da je oblik pomoći bio ograničen na fizičko prisustvo?

TUŽILAC NAJS: Dozvolite mi da vam pomognem. Naime, mene brine već neko vreme to da optuženi na sva ova pitanja dobija jako uopštene odgovore, a mi smo pre puno meseci pa čak i godina, njemu dali tabelu sa vrlo detaljnom analizom oko toga šta su tačno navodi, odnosno teze Tužilaštva protiv njega, u onoj našoj tabeli koju smo podelili svima, ali pogotovu za pomoć njemu. Prema tome, uvek čovek može da se posluži tim dokumentom, uvek on može da pogleda taj dokument i vidi da kad je reč o paragrafu 26(K) imamo otprilike 10 ili 15 zasebnih beležaka, ja verovatno sada ne mogu sve ovde da sažmem da bih odgovorio na vaše pitanje, ali daću vam, evo, nekoliko primera. Šta tu može da se nađe? Jedan svedok kaže da su se dobrovoljci borili u području Vukovara i da su mnogi od njih priznali da su radili za MUP Vlade Srbije. Zatim, sledeća beleška odnosi se na požare u blizini bihaćkog aerodroma i jednog majora koji je tamo bio zajedno sa pripadnicima SDB Srbije, zatim treća beleška govori o svedočenju Milana Babića, četvrta, dokazni predmet 352, tabulator 19. Prema tome, sve se tu konkretno navodi. Na koji način tezu Tužilaštva sadržanu u ovom paragrafu podržavaju do sada izneti dokazi? I ne radi se tu samo o jednom načinu, odnosno obliku podrške. Imamo više različitih oblika podrške. Možete da pogledate šta je rekao Aleksandar Vasiljević i na šta je on skrenuo pažnju i zatim možete da pogledate na stranici 188 ove tabele. Videćete da je jedan radnik Ministarstva odbrane Srbije govorio o Dušanu Vorkapiću iz

Šida, rekao je da je lokalna srpska Teritorijalna odbrana u Vukovaru došla do Ministarstva odbrane Srbije, da je sistem kanalizacije korišćen od strane hrvatskih snaga kao sklonište od napada Srba i ministar se savetovao sa optuženim i odlučio da se Arkanovim dobrovoljcima da u zadatak miniranje i proboj koridora. Prema tome, imamo jako puno konkretnih dokaza. Sve te dokaze je optuženi dobio unapred, tako da ako on putem ovog svedoka može da odgovori nekim direktnim dokazima, da se dokazi koje smo mi izneli pobiju ili na neki način diskvalifikuju, on to može da uradi, ali ovako uopšteni odgovori nisu ni od kakve pomoći u analizi dokaza koji postoje u ovom Predmetu.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Najsa. Naravno, na optuženom je da odredi na koji će način da postavlja, pitanja ali ja sam jednostavno želeo da znam kakve su teze Tužilaštva u vezi sa ovim.

(Pretrsko veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja se zaista pitam, gospodine Robinson, kako to treba ja da dokazujem da su ovi navodi navodnih svedoka gospodina Najsa netačni? Oni mogu da svedoče šta god hoće. To je, jednostavno, čista laž. I ja pitam gospodina Šešelja u vezi sa tačkama ove navodne optužnice. Ako vi od mene tražite da ja dokažem da njegovi svedoci govore neistinu, kako da dokažem nepostojeće činjenice? I uopšte, vi stalno govorite nije na meni teret dokazivanja, a stalno od mene tražite od mene da ono šta tvrdi gospodin Najsa nije tačno, umesto da on dokaže da je to tačno. Dakle, pitam gospodina Šešelja, da li je ...

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije, dakle Republike Srbije učestvovalo u ratnim dejstvima u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nije učestvovalo i nikad ni jedna policijska jedinica kao takva iz Srbije nije prelazila preko Drine ili Dunava, ali je bilo policajaca koji su se dobrovoljno javljali za učešće u ratu radi odbrane tamošnjeg srpskog naroda. I ti policajci su dobrovoljno odlazili dok im je radni i profesionalni status u Srbiji bio zaštićen za to vreme. U Vukovaru nije ni bilo nikave policijske jedinice, bila je samo Prva gardijska brigada i Teritorijalna odbrana Vukovara je bila potčinjena Prvoj gardijskoj brigadi. Svi dobrovoljci Srpske radikalne stranke ulazili su direktno u sastav Prve gardijske brigade. O kojim se to policijskim jedinicama govori u Vukovaru, meni nije jasno. Ja vam garantujem da nije bilo nikave policijske jedinice. Dva puta sam išao u Vukovar dok su trajale borbe za oslobođenje. Sve sam video, bio sam na prvim linijama fronta, maltene sam svaku ulicu obišao. Nemoguće je da je tamo nešto postojalo što ja nisam video.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tačka odnosno podtačka "L", gospodine Šešelji, piše: "Finansirao je srpsku vojsku, policiju i neregularne snage u Hrvatskoj koje su počinile zločine navedene u optužnici" pa vas pitam, da li su krajiška vojska i policija vršile zločine i ko je sa srpske strane vršio zločine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Srpska vojska i policija Republike Srpske Krajine, odnosno prethodnih srpskih autonomnih oblasti, nisu vršili zločine. Do zločina je dolazilo samo u pojedinačnim incidentnim situacijama koje se nisu mogle kontrolisati, a što se tiče finansiranja, nikada vlast u Srbiji nije finansirala vojsku ili policiju Republike Srpske Krajine, nego je finansijski pomagala tamošnju vlast, legalnu vlast Republike Srpske Krajine, a ta legalna vlast, kad bi dobila finansijsku pomoć, odlučivala je šta je najpreče da se tim novcem plati. Ne isključujem mogućnost da je nekada bilo pomoći u nekoj opremi u hrani i tako dalje, ali nije bilo nikakvog finansiranja vojne ili policijske organizacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi znate, gospodine Šešelji,

kakav je bio odnos vlasti u Srbiji, vlasti u Jugoslaviji i vlasti u Krajini, dakle vlasti Republike Srpske Krajine prema zločinima koje su izvršile neke paravojne grupe ili pojedinci van kontrole, koje ste sad pominjali?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Sve tri vlasti su bile kategorički protiv vršenja zločina i zločina nad ratnim zarobljenicima i zločina nad civilnim stanovništvom. Međutim, nije se moglo uvek sprečiti dešavanje tih zločina. To je bio problem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su vam poznati slučajevi da je, na primer, Milan Martić koga ste pominjali, lično naređivao da se hapse pojedinci koji su izvršili zločin?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Kad sam bio u Kninu, u novembru 1991. godine u pratnji ministra pravde sam obišao kninski zatvor. Tamo je bilo nekoliko hrvatskih ratnih zarobljenika, svi su kasnije razmenjeni i bila je grupa Srba optužena da je izvršila zločin nad hrvatskim civilima, koliko me sećanje služi, negde na teritoriji Korduna. Oni su tamo bili optuženi, procesuirani, dalji ishod ja ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, zatekli ste u zatvoru Srbe koje je Martićeva policija, kakav izraz se ovde upotrebljava, uhapsila zbog zločina koji su izvršili nad Hrvatima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Kategorički tvrdim da su se oni u novembru 1991. godine nalazili u kninskom zatvoru, što nije teško proveriti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelji. I na kraju ovu tačku "M" to je kraj ove tačke 26, potparagraf "M", kaže: "Kontrolisao je, doprinosio ili na drugi način koristio državna sredstva javnog informisanja u Srbiji da bi manipulisao srpsko javno mnjenje širenjem preuveličanih i neistinitih poruka o nacionalno motivisanim napadima Hrvata na srpski narod, kako bi se među Srbima koji žive u Srbiji i Hrvatskoj stvorila atmosfera straha i mržnje. Propaganda koju su stvarala srpska sredstva javnog informisanja bilo je važno oruđe koje je doprinelo tome da se u Hrvatskoj počine zloči-

ni. Evo, čuli ste celi tu tački "M". Šta vi možete da kažete prvo o informisanju u Srbiji u to vreme i da li su postojale opozicione novine i TV stanice, da li je postojala sloboda informisanja?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ovo pre svega nisu pravne tvrdnje nego političke. Drugo, Srbija je prva na prostoru bivše Jugoslavije uvela slobodu štampe, počela privatizaciju državnih medija i omogućila slobodu privatnih medija. Ja znam pouzdano da je državna televizija u više navrata odbila da emituje najstrašnije dokumentarne snimke o hrvatskim zločinima nad srpskim civilima i znam da su privatni mediji uvek bili oštrij u osudi hrvatske separatističke i zločinačke politike politike državnog vrha Hrvatske, nego državni mediji. To je činjenica. U Srbiji je 1990. godine, 1991. godine, 1992. godine izlazio ogroman broj privatnih novina. Mnoge su se posle ugasile. Konkurencija je bila veoma velika. Bukvalno je svako mogao da objavi sve šta mu padne na pamet. U tom periodu uopšte nije bilo zabrane novina. Koliko se sećam, 1990. godine je bila jedna zabrana. Ni jedna knjiga nije zabranjivana osim knjige "Protokoli sionskih mudraca" ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala, odgovorili ste na pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su sredstva javnog informisanja u Srbiji, idemo redom po ovim svim kvalifikacijama, dakle, da li su sredstva javnog informisanja u Srbiji širila, preuveličavala neistinite podatke o nacionalno motivisanim napadima Hrvata na srpski narod, kako to ovde piše?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Svaki napad Hrvata na srpski narod bio je nacionalno motivisan. Svaki. Drugo, tih napada je bilo mnogo. Objavljivane su činjenice o tim napadima, a dešavalo se u zapadnim medijima da se napadi na Srbe i srpske žrtve lažno prikažu kao srpski napadi na Hrvate i hrvatske žrtve. Imamo čitav niz primera da su ubijeni Srbi na zapadnim medijima, posebno austrijskim i nemačkim prikazivani kao ubijeni Hrvati, pa naše televizije u Srbiji kojih je bilo već dosta privatnih, objave, prenesu snimke sa stranih televizija, jer su te domaće privatne televizije često opoziciono delovale, vodile antisrpsku politiku, pa onda porodice srpskih žrtava prepoznaju i javljaju

se, kažu da je reč o njihovim najbližim koji su stradali, a ne o ubijenim Hrvatima. Imali smo mnogo takvih slučajeva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, molim vas, odgovorite mi na pitanje da li su sredstva javnog informisanja, kako ovo stoji, a ovde se posebno kaže državna sredstva javnog informisanja, u Srbiji stvarala atmosferu straha i mržnje?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Meni je veoma teško da govorim ovde o jednoj krajnje uopštenoj frazi. Ovde treba izneti činjenicu. Koje sredstvo, kad i čime je stvaralo atmosferu straha i mržnje. Ne može naše pisanje i govorenje o hrvatskim zločinima nad srpskim civilima biti predstavljeno kao stvaranje atmosfere straha i mržnje. Moglo bi kad bi se ispostavilo da smo mi negde slagali, Hrvati ubili toliko i toliko Srba, kad kažem "Hrvati", hrvatske paravojne formacije ili hrvatska policija, a ispostavi se da to nije tačno. Mi smo imali samo suprotne primere, da su Hrvati ili Muslimani tvrdili da su Srbi negde ubili njihove civile, a da se ispostavilo da to nije istina. Pogotovu u slučaju Muslimana imali smo da su Muslimani ubijali svoje civile da bi se to predstavljalo kao zločin srpskih snaga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, s obzirom na to da ste imali lično iskustvo u svemu tome, kolika je bila realna mogućnost da sredstva javnog informisanja iz Srbije utiču na stanovništvo Krajine? Na primer sredstva javnog informisanja iz Beograda na stanovništvo Knina, okoline tamo, Gline, Petrinje, redom, znači Like, Banije, Korduna?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pošto sam ja često tamo putovao, svedok sam da se tamošnje srpsko stanovništvo mnogo ljutilo i žestilo što beogradski mediji ne daju u etar dovoljno informacija o svim tamošnjim zbivanjima i njihovim stradanjima. A inače, najčešće se beogradsaka televizija nije ni videla u tim zapadnim srpskim zemljama, beogradske novine su sporo, neredovno i retko dolazile i tako dalje. Oni su bili upućeni na sopstvene medije, imali su, pre svega, svoje radio stanice, ponekad bi neko štampao i novine, ali retko, nije ni jedan dnevni list, koliko ja znam, tamo izlazio, dakle njihov način informisanja je bio uglavnom preko lokalnih radio stanica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Elektronska sredstva se nisu mogla videti, nešto je novina stizalo. A kolika je bila realna mogućnost da sredstva javnog informisanja iz Hrvatske utiču na stanovništvo Krajine?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Pa stanovništvo Krajine je moglo da prati sve programe hrvatske televizije i hrvatskog radija i to je neprekidno pojačavalo njegov strah, jer ako se govori o nekom jeziku mržnje, mada bi to potrebno bilo i definistati, jer ovde ga Tužilaštvo tretira kao neko krivično delo, u međunarodnom pravu govor mržnje nikad nije predstavljao krivično delo, onda će se videti da je taj govor mržnje u hrvatskim medijima u isto vreme bio mnogo gori, mnogo teži nego u srpskim medijima, gledajući generalno i pojedinačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali kada govorimo o državnim medijima, pošto je ovde bila poenta da sam ja zloupotrebljavao državne medije da sejem atmosferu straha i mržnje, da li je bilo tog govora mržnje u državnim medijima?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne. Državni mediji u Srbiji imali su najviše iznijansirano izveštavanje o ratnim zbivanjima. Svi drugi mediji su bili mnogo oštrij, bilo da drže srpsku starnu, bilo da po nalozima stranih obaveštajnih službi i uz finansiranje sa zapada deluju protiv srpskih interesa, jer imali smo i takvih medija u Srbiji i nika da ni jedan takav medij nije bio zabranjen, iako se znalo da primaju novac iz inostranstva, iako je svake godine u američkom Kongresu (United States House of Representatives, US Congress) brojkama prezentovano koliko novca američka vlada daje za subverzivnu delatnost na području Savezne Republike Jugoslavije. 2000. godine, to je bilo oko 100 miliona dolara. To nikakva tajna nije ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada o medijima koji su bili bliski vlasti ili medijima koji su bliski opoziciji. Da li možete da kažete sasvim, ovako, opšte, koji procenat medija je bio bliži vlasti, a koji opoziciji u Srbiji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Samo jedan medij je bio blizak vlasti, to je državna televizija Srbije ili Radio-televizija Srbije, kako je bio zvaničan naziv. Samo je taj medij bio blizak vlastima. Svi drugi mediji u Srbiji imali su više ili manje opozicioni stav, sve beogradske televizije: Televizija Politika, Televizija Studio "B", kasnije su i neke druge formirane. Sve beogradske novine imale su tada opozicioni stav. Sve novine iz "Politikine" kuće. Vi se sećate da smo 1992. godine hteli da kompaniju "Politika" pretvorimo u javno preduzeće, pa je bio žestok otpor opozicije, pa se nije moglo to uraditi. Pa se odustalo od toga. Zatim sve novine "Borbine" kuće uključujući i "Večernje novosti", imale su opozicioni stav. Ni jedan list, ni dnevni ni periodični nije bio pod kontrolom vlasti. Pod kontrolom vlasti je bila samo državna televizija. Kad kažem "pod kontrolom" i tu je bilo mnogo iskakanja, ali je vlast imala utoliko kontrolu što je imenovala Upravni odbor, ali vas podećam da su u tom Upravnom odboru bili i opozicioni predstavnici. Dragoljub Mićunović je, na primer, kao predsednik Demokratske stranke bio član Upravnog odbora državne televizije, državnog radija i televizije. Mislim da je bio i Slobodan Rakitić iz Srpskog pokreta obnove i tako dalje. Mislim da je opozicija imala tri člana Upravnog odbora, što je bilo mnogo više, ako se gleda proporcija sa učešćem opozicionih poslanika u Narodnoj skupštini.

prevodioci: Molimo da govorite malo sporije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, vi ste u ono vreme bili tvrda opozicija. Da li su mediji u Srbiji i SRJ bili slobodni ili ne?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja kategorički tvrdim da su bili slobodni, jer nije bilo nikave zabrane novina, nije bilo zabrane knjiga osim knjige "Protokoli sionskih mudraca", a ja znam kad se desila ta zabrana da smo mi iz inata sadržaj te knjige štampali u specijalnom izdanju "Velike Srbije", pa je policija došla da zapleni, ali nisu izdavali nalog i nije vođen sudski postupak, jer je bilo, kao, neprijatno, pa nisu uspeali da zaplene tiraž, nego svega tri primerka. Dakle, vlast je izbegavala zabrane novina i knjiga i to je, ja kao tadašnji opozicionar mogu da priznam, bila velika tekovina te vlasti u odnosu

na prethodni komunistički period kad su knjige i novine zabranjivane. Knjige su zabranjivane, ali niko ko nije mislio isto kao vlast nije mogao ni štampati novine. Nije mogao ni pokušati da štampa novine. Jedan beogradski izdavač pokušao da štampa sopstvene novine, pa je otišao u zatvor, negde 1986, 1987. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A taj izuzetak koji pominjete, dakle za celu tu deceniju, zabranjena je ta jedna knjiga, zašto je zabranjena ta knjiga?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Zato što je ta knjiga pre 100 godina nastala, ima antijevrejski sadržaj. Ona se nije uopšte ticala naših unutrašnjih jugoslovenskih prilika. "Protokoli sionskih mudraca" su poznata knjiga antijevrejskog sadržaja nastala pre nekih 100 godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a recite kakav je bio uticaj medija iz inostranstva na stanovništvo Srbije i SRJ?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: U Srbiji se slobodno gledala satelitska televizija, dakle svako je mogao da bira sasvim slobodno satelitske kanale bez ikakvih ograničenja, a strane novine su se sasvim slobodno prodavale u Beogradu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste mogli u Beogradu da kupite sve vodeće evropske listove iz svih zemalja.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ja sam lično kupovao Tajm (Time), Njuzvik (Newsweek), ponekad Vašington post (Washington Post), ponekad Njujork tajms (New York Times), ali mogle su se kupiti novine svih zapadnih zemalja: engleske, američke, francuske, nemačke, talijanske, otprilike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi kakav je bio uticaj medija iz inostranstva na medije u Srbiji i Jugoslaviji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Bio je veliki uticaj i dosta privatnih medija je bilo pod uticajem stranih medija. Na primer, Studio "B" koji je bio državna televizija, televizija grada Beograda, on je privatizovan negde 1990. godine i delovao je kao privatna i opoziciona televizijska stanica, a ja sam u Saveznoj skupštini iznio dokumen-

tovane podatke kako su čak besplatno dobijali opremu od strane engleske ambasade, kolima engleske ambasade dovožena im je oprema u samo sedište, moji ljudi su to videli, sagledali, informasali me i ja sam o tome govorio u saveznoj Skupštini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Šešelj, ovde je u svojstvu svedoka saslušan Stjepan Mesić. Da li se sećate njegovih aktivnosti iz vremena kada je bio na najvišim položajima u Hrvatskoj i u SFRJ?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Da. Kada je biran Stipe Mesić za predsednika Predsedništva Jugoslavije, Srpska radikalna stranka je održale velike protestne demonstracije pred zgradom savezne Skupštine, negde u maju 1991. godine. Njegov izbor čak nije uspeo u prvom pokušaju, jer nije dobio dovoljno glasova, a onda su došli predstavnicu Evropske zajednice, insistirali na njegovom izboru i čak prisustvovali njegovom izboru kao vid pritiska. Mislim da je tada među njima bio i holandski ministar inostranih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Van Den Bruk (Hans Van den Broek).

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Van Den Bruk, da. Stipe Mesić je napustio Beograd negde 1991. godine i došao u hrvatski Sabor i izjavio sa saborske govornice: "Zadatak sam ispunio, Jugoslavija više ne postoji". To su istorijske reči Stipe Mesića. Dakle postao je predsednik Jugoslavije sa zadatkom da uništi Jugoslaviju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad ću vam reći šta on kaže. On je, dakle, govorio ovde kao svedok. To je strana 10.530 transkripta. Skrećem vam pažnju da transkript ovde isključivo imamo na engleskom jeziku, ja ću vam citirati samo par momenata iz njegovog odgovora: "Oni koji su napadali i koji su zauzimali policijske stanice, a kasnije je postalo veoma jasno da su oni pokušali da uspostave granice Velike Srbije koje bi išle od Virovitice preko Karlovca do Karlobaga. Ako pogledate sva akta provokacije koja su se odražavala, videćete da su oni, u stvari, uspostavljali granice Velike Srbije", misleći na Srbe u Krajini i na Jugoslovensku narodnu armiju. Da li je to

tačno gospodine Šešelj?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: On zaboravlja, on tu zloupotrebljava ideologiju Srpske radikalne stranke, naš ideološki koncept Velike Srbije i tezu o zapadnim srpskim granicama na liniji Karlobag, Ogulin, Karlovac, Virovitica, ispuštajući iz vida da bi ta zapadna srpska granica podrazumevala 10 miliona katolika, muslimana, Albanaca i Makedonaca u granicama Velike Srbije. Dakle, borba srpskog naroda za odbranu svojih prava, svoje slobode i svojih života nema nikakve veze sa našim ideološkim projektom Velike Srbije koji je dugoročan i ko zna da li će biti ostvaren i ko zna koja će generacija možda uspeti da ga ostvari, kad se eliminišu pritisci zapadnih sila, Vatikana i tako dalje, na balkanskim prostorima. To je jedan krajnje dugoročan projekat. Ja sam već govorio da je on star preko 300 godina. Možda će proći i 100 godina dok ne bude realizovan. Ja sam lično ubeđen da će biti realizovan.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Mesić na stranici 10.532 to je u kontinuitetu ovoga samo što ja preskačem radi štednje vremena, kaže sledeće: "Srbi u Hrvatskoj su bili prevareni, jer im je Milošević rekao da će svi Srbi da žive u jednoj jedinjoj državi i da je to njihovo pravo budući da imaju pravo na samoopredeljenje. On je prevario čitav svet budući da je govorio da se bori za Jugoslaviju. Međutim on je radio sve kako bi je rasturio". Dakle, Mesić je rekao da sam ja činio sve da se razbije Jugoslavija. Ovaj što je izjavio da je svoj zadatak izvršio i da Jugoslavije više nema, tvrdi da sam ja radio da se razbije Jugoslavija.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Vi ste bili jedan od retkih predsednika federalnih jedinica koji se borio za očuvanje Jugoslavije. Drugo, niste mogli da prevarite krajiške Srbe, jer njih niko nije mogao prevariti. Treće, vi ste imali uvek umereniju politiku od politike vođstva krajiških Srba i čak povodom toga dolazili u sukob sa odeđenim garniturama rukovodstva krajiških Srba. I četvrto, niko srpski narod u Republici Srpskoj Krajini ne bi mogao podignuti na odbranu, na ustanak, na oružano suprotstavljanje samovolji Tuđmanovog režima

da njima nije pretila realna egzistencijalna opasnost. Niko ih na to ne bi mogao naterati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, molim vas, ovo je jedna tema o kojoj vi kao političar i to opozicioni političar morate znati, nadam se sve ili gotovo sve. Šta kaže Mesić u vezi sa Srpskom demokratskom strankom. Kaže ovako, to je na istoj ovoj strani 10.532 transkripta: "Na početku, kada se uspostavljala Srpska demokratska stranka nije izgledalo da će ta stranka da postane dosta radikalna. Ona je trebalo da se bori za kulturnu autonomiju, ali kako je vreme prolazilo, postalo je očigledno da Beograd manipuliše tom strankom, a to znači režim Slobodana Miloševića i on lično. I da su oni radili samo one stvari koje će dovesti do stvaranja Velike Srbije, etnički čiste teritorije očišćene od nesrpskog stanovništva. Na područjima gde je Srpska demokratska stranka zauzela vlast, stanovništvo je u potpunosti bilo očišćeno odnosno nesrpsko stanovništvo. Radilo se o organizaciji koja je trebala da omogući jednu Veliku Srbiju odnosno trebalo da Velikoj Srbiji obezbedi nove teritorije". Gospodine Šešelji, čuli ste šta je Mesić ovde izjavio. Dakle, ja sam manipulisao Srpskom demokratskom strankom u Krajini, a tamo gde je ona preuzela vlast, oni su izvršili etničko čišćenje nesrba da bi napravili granice Velike Srbije odnosno nove teritorije za Srbiju.

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Nemoguće je bilo da vi manipulišete Srpskom demokratskom strankom, jer rukovodstvo Srpske demokratske stranke, posebno Jovan Rašković kao prvi predsednik, nisu bili u kontaktu i sprezi s vama, nego sa vodećim srpskim opozicionarima u Beogradu. To je krug antikomunističkih disidenata iz predratnog vremena. Jovan Rašković i još jedan krug ljudi Srba iz Hrvatske družili su se u Beogradu isključivo sa opozicionarima, sa Dobricom Ćosićem, Ljubom Tadićem, samnom. Ja sam Jovana Raškovića upoznao 1989. godine u kući Dobrice Ćosića. Tad smo bili u prijateljskim vezama, odnosima, družili se, razgovarali i kritikovali režim. Dakle nemoguće je da ti ljudi budu bliski vama. Oni su bili bliski beogradskoj opoziciji i tako su i nastale tri demokratske stranke: Demokratska stranka u Srbiji, Srpska demokratska stranka u hrvatskoj federalnoj jedinici i Srpska demokratska stranka u Bosni i

Hercegovini, iz kruga ljudi sličnih političkih nastojanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kako vam se čini ova tvrdnja Mesićeva da su oni, u stvari, tamo delovali kao agenti Srbije koji je trebalo da obezbede nove teritorije Srbiji?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Mesić je u jednoj stvari u pravu. U početku je Srpska demokratska stranka zaista insistirala isključivo na kulturnoj autonomiji. Ali pogledajte još jednu činjenicu. Na prvim višestranačkim izborima u Hrvatskoj, većina Srpskog naroda nije glasala za Srpsku demokratsku stranku nego za Račanovu stranku, Stranku demokratskih promena u kojoj su u većini Hrvati. Srbi su bili strašno razočarani pobedom Franje Tuđmana i Hrvatske demokratske zajednice koja je očigledno bila ustaška, jer je i dovukla okorele ustaške emigrante u zemlju i postavila na visoke funkcije, posle i za ministre. I Srbima je tada bilo jasno da moraju da se zbijaju u neko nacionalno jato da bi se zaštitili. Srbi su hteli Hrvatsku kao državu građana i nisu hteli nikakvu autonomiju u toj Hrvatskoj kao državi građana. Međutim, kad se videlo da se u Hrvatskoj obnavlja fašistički režim, režim koji se javno i otvoreno kroz usta Franje Tuđmana poziva na ustašku tradiciju ...

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, gospodine Šešelji, sasvim konkretno, jesu oni hteli da obezbede Srbiji neke nove teritorije?

SVEDOK ŠEŠELJ – ODGOVOR: Ne, oni su hteli da zaštite svoje živote. Jovan Rašković je otvoreno stavljao do znanja ako Hrvatska ostane u Jugoslaviji, oni ne traže nikavu teritorijalnu autonomiju u Hrvatskoj, samo kulturnu, da se prizna pravo na jezik, na kulturu, na tradicije i tako dalje. Ako Hrvatska želi konfederaciju, onda oni traže srpsku teritorijalnu autonomiju unutar Hrvatske. Samo u slučaju da se Hrvatska otepljuje, oni traže pravo na samoopredeljenje, oni žele da ostanu u Jugoslaviji. Ja vas podsećam, u jugoslovenskoj pravnoj praksi i teoriji nije postojalo pravo samoopredeljenja federalnih jedinica, nego isključivo pravo na samoopredeljenje naroda, odnosno nacija i smatralo se da je to pravo jednom zauvek iskorišćeno konstituisanjem

Jugoslavije posle Drugog svetskog rata kao federalne države.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Šešelji. Sad ću vam postaviti jedno pitanje koje je u priličnoj vezi sa onim šta smo maločas citirali iz ovog hrvatskog papira, a koje se odnosi ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, žao mi je što vas prekidam, međutim danas popodne u ovoj sudnici, u 14.15 održaće se jedna druga rasprava tako da moramo da prekinemo sada sa radom. Nastavljamo sa radom sutra u 9.00.

Fond za humanitarno pravo